SINTEZA 2006

Traducere din limba engleză MIHAI-DAN PAVELESCU

Vechiul blestem chinezesc spune „Fie să trăieşti în vremuri interesante“ şi din punctul acesta de vedere am fost norocoşi cu anul 2006, deoarece a fost pe ansamblu relativ lipsit de evenimente (deşi au existat câteva care s-ar putea încadra în categoria „interesante“ propusă de blestem).

Time Warner Book Group a fost vândut lui Lagardere, compania-mamă a Hachette Livre, care deţine de asemenea editurile Gollancz şi Hodder & Stoughton în Marea Britanie, şi care va purta acum denumirea Grand Central Publishing. Pentru domeniul SF, asta a însemnat atât veşti bune, cât şi veşti proaste – vestea proastă a fost că Warner Aspect a dispărut şi a intrat în linia Warner generală; vestea bună este că Hachette Book Group USA va lansa în 2007 un nou imprint major numit Orbit USA, dirijat de Tim Holman, care este de asemenea director de producţie la Orbit UK. Orbit USA intenţionează să producă patruzeci de titluri pe an în hardcover şi paperback, ceea ce ar putea s-o aducă în postura de jucător major pe scena SF-ului american. Aşa că acest eveniment „interesant“ s-ar putea chiar dovedi mai degrabă pozitiv, decât negativ.

Calificânduse în mod mult mai clar ca „interesante", două falimente majore au zguduit lumea editorială în anul 2006. American Marketing Services, cel mai mare distribuitor de carte din SUA, a anunţat falimentul la sfârşitul anului, lăsând o datorie de peste 200 de milioane de dolari, ceva ce ar putea avea consecinţe dezastruoase pentru multe edituri, mai ales pentru cele mici care sunt vulnerabile financiar. După decesul editorului Byron Preiss în 2005, Byron Preiss Visual Publications şi iBooks au declarat de asemenea falimentul şi au încetat să mai publice la începutul anului 2006, lăsând în suspendare juridică un număr mare de titluri SF deja publicate şi care îşi aşteptau publicarea; situaţia a fost complicată de falimentul lui American Marketing Services, care era compania-mamă a lui Publishers Group West, ultimul distribuitor al lui iBooks. Până la soluţionarea legală s-ar putea să mai dureze ani buni, iar efecte neplăcute s-ar putea să fie resimţite în lumea editorială (nu doar în domeniul SF/F) pentru şi mai mult timp.

Mult mai puţin „interesantă", ba chiar de fapt încurajatoare, a fost înfiinţarea lui Solaris Books, imprintul SF de la BL Publishing (compania-mamă a lui Black Library, editura britanică de cărţi asociate jocurilor pe calculator), care ar trebui să înceapă cu un program ambiţios în 2007. În 2006 Wildside Press a adăugat imprintul Juno de fantasy romance şi a anunţat planuri de a dezvolta în 2007 altă linie nouă sub imprintul Cosmos Books, în parteneriat cu Dorchester/Leisure. Gollancz va lansa o linie nouă de romance supranatural în 2007.

Lucrurile au fost, din păcate, mult prea „interesante" pe piaţa tulbure a ficţiunii scurte, care a suferit alt an prost, cu tirajele multor reviste continuând să se reducă – deşi pe alocuri au existat câteva semne încurajatoare, mai ales pe piaţa mai largă a ficţiunii scurte care include atât publicaţiile electronice on-line, cât şi revistele tipărite.

Încarnarea cea mai recentă a lui *Amazing Stories,* care încetase să mai apară cu cincisprezece luni în urmă (aproape întotdeauna un

semn rău), a răposat finalmente în 2006. *Asimov's Science Fiction* a înregistrat o reducere de 13% în numărul total al exemplarelor vândute în 2006, cu abonamentele reducându-se de la 18 050 la 15 117, şi vânzările la chioşcuri reducându-se de asemenea; tirajul vândut s-a menţinut la 29%. *Asimov's* a publicat anul acesta povestiri bune semnate de Ian McDonald, Paolo Bacigalupi, Mary Rosenblum, Paul McAuley, Michael Swanwick, Jack Skillingstead, Bruce McAllister, Robert Reed şi alţii. Sheila Williams şi-a încheiat al doilea an ca redactor-şef la *Asimov's*. *Analog Science Fiction and Fact* a înregistrat o reducere de 7,3% a numărului total de exemplare vândute în 2006, cu abonamentele reducându-se de la 25 933 la 23 732, în timp ce vânzările la chioşcuri s-au redus de la 4 614 la 4 587; tirajul vândut a crescut însă de la 30 la 32%. *Analog* a publicat anul acesta texte de calitate semnate de John Barnes, Stephen Baxter, Rob Chilson, Carl Frederick, Brian Plante şi alţii. Stanley Schmidt este redactorul-şef al revistei de douăzeci şi şapte de ani. *The Magazine of Fantasy and Science Fiction*, deşi n-a *suit* în vânzări, a izbutit să se păstreze aproape la acelaşi nivel ca anul trecut, scăzând cu mai puţin de 1% faţă de 2005, cu abonamentele reducându-se de la 14 918 la 14 575, şi vânzările la chioşcuri reducându-se de la 3 822 la 3 691. Poate că nu pare cine ştie ce realizare, dar când privim în perspectivă, din 2004, numărul de exemplare vândute din *The Magazine of Fantasy & Science Fiction* a scăzut cu 13,7% (şi numai 1,9% din asta s-a petrecut în ultimii doi ani), pe când numărul de exemplare vândute din *Asimov's Science Fiction* a scăzut cu 45% în aceeaşi perioadă (din care 36,6% în ultimii doi ani), iar la *Analog Science Fiction and Fact*, numărul de exemplare vândute a scăzut cu 33,5% (15,5% în ultimii doi ani) – aşa că *F&SF* a reuşit cel puţin să frâneze reducerea rapidă a exemplarelor vândute într-un fel pe care *Asimov's* şi *Analog* nu l-au izbutit deocamdată; pe piaţa actuală a revistelor, aceasta poate fi considerată o veste bună! *F&SF* a publicat anul acesta texte bune de Peter S. Beagle, Daryl Gregory, Robert Reed, Matthew Hughes,

Ysabeau S. Wilce, Geoff Ryman, Carolyn Ives Gilman şi alţii. Editor şi redactor-şef este Gordon Van Gelder. Cifrele exemplarelor vândute pentru *Realms of Fantasy* au fost publicate cu un an în urmă faţă de celelalte reviste, aşadar din 2005, şi arată o scădere de 13% în numărul total al exemplarelor vândute faţă de 2004, cu abonamentele reducându-se de la 17 191 la 16 547, şi vânzările la chioşcuri reducându-se de la 9 398 la 6 584. După doi ani anteriori consecutivi de creştere, tirajul vândut a crescut de la 20 la 29%. Anul acesta au publicat materiale bune de Jay Lake şi Ruth Nestvold, James Van Pelt, Richard Parks, Greg Van Eekhout şi alţii. Shawna McCarthy este redactorşef de multă vreme.

Interzone, care părea în pragul decesului cu numai doi ani în urmă, a continuat o revenire puternică în 2006, publicându-şi cele şase numere prevăzute, în care au apărut texte bune de Justin Stanchfield, Jamie Barras, Jay Lake, Elizabeth Bear, David Mace, Chris Beckett, Suzanne Palmer şi alţii. În formatul său mare şi elegant, *Interzone* s-a transformat de asemenea în revista SF probabil *cea mai aspectuoasă* de pe piaţă şi, de fapt, în una dintre cele mai frumoase reviste SF publicate vreodată. Echipa redacţională, supervizată de redactorulşef Andy Cox, îi cuprinde pe Jetse de Vries, Andrew Hedgecock, David Mathew, Sandy Auden şi, cel mai recent, Liz Williams. Numărul de exemplare vândute este în jur de 2 000–3 000.

Aceste cinci reviste sunt considerate de obicei „profesioniste", deşi *Interzone* nu corespunde definiţiei SFWA din cauza tirajelor şi numărului mic de exemplare vândute; nimeni n-ar putea susţine nici măcar în glumă că nu-i o revistă profesionistă, ba chiar la un nivel de top, potrivit oricăror standarde, şi în primul rând al calităţii ficţiunii pe care o publică.

Niciuna dintre aceste reviste n-ar trebui considerată în pragul decesului, dar este limpede că unele – mai ales cele cu formatul „digest", deşi au avantajul compensatoriu de a fi mai ieftin de produs – se află la limita profitabilităţii; din fericire, dacă doriţi să aveţi în fiecare

an multe texte scurte SF şi fantasy de calitate profesionistă, puteţi ajuta cu ceva: abonaţi-vă!

Niciodată n-a fost mai simplu ca acum să vă abonaţi la majoritatea revistelor de gen, deoarece o puteţi face on-line prin câteva clic-uri de mouse fără măcar să vă duceţi la cutia poştală. În epoca internetului vă puteţi abona de asemenea din străinătate la fel de uşor ca din SUA, ceva ce anterior era dificil sau chiar imposibil. În plus, site-uri ca Fictionwise (www.fictionwise.com), Magaz!nes.com (www.magazines.com) şi chiar Amazon.com vând abonamente on-line, plus versiuni electronice ale multor reviste ce pot fi descărcate şi citite pe PDA sau pe calculatorul de acasă, o activitate tot mai populară printre utilizatorii de P C-uri. Şi, bineînţeles, vă puteţi abona în continuare în stilul clasic, prin poştă.

De aceea, nu numai că vă îndemn să vă abonaţi la una sau mai multe reviste cât mai repede, cât timp banii dvs. mai pot ajuta la supravieţuirea lor, ci voi enumera atât site-urile la care vă puteţi face un abonament on-line, cât şi adresele poştale la care vă puteţi abona pentru toate revistele: Site-ul ***Asimov's*** este www.asimovs.com; adresa pentru abonamente este ***Asimov's Science Fiction,*** Dell Magazines, 6 Prowitt Street, Norwalk, CT 06855 – 43,90 $ pentru abonament anual în SUA. Site-ul ***Analog*** este www.analogsf.com; adresa pentru abonamente este ***Analog Science Fiction and Fact,*** Dell Magazines, 6 Prowitt Street, Norwalk, CT 06855 – 43,90 $ pentru abonament anual în SUA. Site-ul ***The Magazine of Fantasy & Science Fiction*** este www.sfsite.com/fsf; adresa pentru abonamente este ***The Magazine of Fantasy & Science Fiction,*** Spilogale, Inc., P.O. Box 3447, Hoboken, NJ 07030 – 50,99 $ pentru abonament anual în SUA. La ***Interzone*** vă puteţi abona on-line la www.ttapress.com/onlinestore1.html; adresa pentru abonamente este ***Interzone,*** TTA Press, 5 Martins Lane, Witcham, Ely, Cambs CB6 2LB, Anglia, Marea Britanie, 42 $ pentru un abonament de şase numere, cecuri plătibile pentru „TTA Press". Site-ul ***Realms of Fantasy*** este www.rofmagazine.com; adresa

pentru abonamente este *Realms of Fantasy*, Sovereign Media Co. Inc., P.O. Box 1623, Williamsport, PA 17703, 16,95 $ pentru abonament anual în SUA.

Există însă multe reviste tipărite de ficţiune care merită să fie susţinute, nu doar cele „profesioniste", dintre care unele cu adevărat profesioniste când judecăm standardele literare ale produselor pe care le oferă. În 2004 au apărut două publicaţii noi şi promiţătoare: revista britanică *Postscripts* şi *Argosy Magazine*. După ce a trecut printr-o serie de probleme de distribuţie şi modificări ale echipei redacţionale, niciun număr de *Argosy* n-a mai fost văzut de la începutul anului 2005 şi încep să mă tem că revista a decedat (abonaţi-vă pe riscul dvs.), dar *Postscripts*, realizată de Peter Crowther şi Nick Gevers, a avut alt an de calitate în 2006, publicând texte bune de Jack Dann, Michael Swanwick, Matthew Hughes, John Grant, Stephen Baxter şi alţii. În 2005 au debutat alte două publicaţii, revista electronică *Æon*, care va fi discutată în secţiunea on-line, şi *Subterranean*, realizată de William K. Schafer, care a avut o nuvelă excelentă de Caitlin R. Kiernan şi texte bune de Jack McDevitt, Chris Roberson, Allen M. Steele şi alţii. (*Subterranean* va renunţa la ediţia tipărită în 2007, după un număr realizat de invitata specială Ellen Datlow, şi se va reinventa ca revistă electronică pe siteul *Subterranean*; numărul 8 realizat de Datlow va fi ultimul tipărit.)

Toate publicaţiile acestea sunt capabile de a prezenta texte de calitate profesionistă şi o fac frecvent, unele dintre ele aparţinând scriitorilor de top din domeniu.

Imperiul DNA Publications al lui Warren Lapine continuă să se destrame; anul trecut, *Weird Tales* şi revista de poezie speculativă *Mythic Delirium* au fost vândute altor edituri; anul acesta, Edward J. McFadden a demisionat în mod public şi cu amărăciune din postul de redactor-şef al *Fantastic Stories of the Imagination*, o decizie bazată, potrivit cuvintelor sale, pe „faptul că DNA Publications, Inc., nu a păstrat de mai mult timp un grafic rezonabil de publicare" –

şi toate acestea pun serios sub semnul întrebării viitorul existenţei revistei. Nici *Absolute Magnitude, The Magazine of Science Fiction Adventures,* nici *Dreams of Decadence* n-au mai fost văzute de asemenea de o vreme, decât ca menţionare a textelor din sumarele lor în newszine-ul *Chronicle* al DNA, care a apărut doar sporadic în ultimul an, şi s-a despărţit de redactorul de noutăţi Ian Randall Strock. Pe măsură ce apar tot mai multe anunţuri din partea colaboratorilor, abonaţilor şi chiar a unor redactori (ca McFadden) că editorul Warren Lapine a devenit imposibil de contactat, nemairăspunzând la mesaje şi nici chiar la telefon, nu cred că aş putea continua să recomand cititorilor revistele DNA; voi menţiona adresele pentru abonamente, dar vă avertizez că dacă vă abonaţi o faceţi pe riscul dvs.

Weird Tales a părut în pragul decesului în 2005 ca revistă DNA, dar a revenit spectaculos după ce a fost vândută editurii Wildside Press; în 2006 au apărut cinci dintre cele şase numere programate şi au fost publicate texte bune de Tanith Lee, Brian Stableford, Greg Frost, Stephen Dedman, Richard A. Lupoff şi alţii. Spre sfârşitul anului *Weird Tales* a anunţat o reorganizare a echipei redacţionale, cu John Betancourt revenind ca producător, George Scithers devenind editor emerit şi continuând în calitate de consilier şi Darrell Schweitzer contribuind cu o rubrică nouă de recenzii cinematografice; noul redactor literar este Ann VanderMeer, fost redactor la *The Silver Web.* Revista va căpăta un nou logo şi layout interior. De asemenea, de la Wildside Press a apărut o nouă publicaţie foarte promiţătoare: *Fantasy Magazine,* realizată de Sean Wallace, care a reuşit trei numere în al doilea an de apariţie ca (declarat) „trimestrială" şi a publicat texte interesante de Theodora Goss, Bruce McAllister, Aaron Schutz, Sandra McDonald şi alţii. Tot Wildside mai publică *H.P. Lovecraft's Magazine of Horror,* care a reuşit un număr anul acesta (şi care pare oarecum redundantă cu *Weird Tales,* aflată în acelaşi grup editorial; ar trebui cumva să stabilească identităţi clar diferite pentru aceste titluri), şi *Adventure Tales,* aflată în afara genului, care a publicat un număr.

Paradox, realizată de Christopher M. Cevasco, o revistă de „Istorii Alternative", care publică texte de inspirație pur istorică, dar și texte IA cu elemente fantasy sau SF, a reușit să tipărească ambele numere programate pentru anul acesta și a avut texte bune de Sarah Monette, Richard Mueller și alții.

Există de asemenea destule reviste de literatură similare ca orientare estetică, ce fac parte din categoria „slipstream/fabulist" (cu tiraj foarte mic, pe care Charles N. Brown, editorul *Locus*, le-a numit „de tiraj minuscul"), în care nivelul ficțiunii este de obicei de calitate profesională și textele sunt semnate frecvent de profesioniști de top, dar în care veți găsi rareori, sau chiar niciodată, ceva măcar pe departe asemănător cu science fictionul pur (sau, în majoritatea cazurilor, măcar cu fantasy-ul). Nava-amiral a mișcării slipstream și inspirația/modelul pentru aproape toate celelalte, *Lady Churchill's Rosebud Wristlet*, realizată de Kelly Link și Gavin Grant, a publicat două numere anul acesta; *Electric Velocipede*, realizată de John Kilma, a publicat de asemenea două numere, ca și *Flytrap*, realizată de Tim Pratt și Heather Shaw; *Full Unit Hookup: A Magazine of Exceptional Literature*, realizată de Mark Rudolph, a reușit un număr. Dacă anul acesta a apărut vreun număr din *Say...*, eu nu l-am văzut. Vechiul *The Third Alternative*, poate cel mai respectat semiprozin britanic, realizat de Andy Cox, redactor-șef la *Interzone*, aparține probabil acestei grupări (deși are un parfum oarecum diferit de celelalte, îndreptându-se mai degrabă spre horror sumbru și stilat) – a anunțat că-și va schimba numele în *Black Static*, dar n-a fost văzut niciun număr, sub niciun titlu. Este însă adevărat că Andy Cox este foarte ocupat pentru a repune *Interzone* ferm pe picioare, așa că să sperăm că vom revedea revista la un moment dat.

Talebones, realizată de Patrick și Honna Sweson (care nu se potrivește nici ea ca direcție cu grupul de „tiraj minuscul", fiind orientată mai mult spre horror, fantasy și SF și mai puțin spre slipstream decât celelalte), a supraviețuit anul acesta atingerii morții, a tipărit

trei numere (unul a sosit prea târziu pentru a-l parcurge și va fi prezentat la anul) și a continuat să publice texte interesante de scriitori ca James Van Pelt, Steven Mohan Jr. și Don D'Amassa.

Sub acest nivel devine mai greu să ne bizuim pe un nivel de calitate consecvent profesionistă, totuși se pot întâlni frecvent materiale bune.

Îndreptându-mă către semiprozinele de ficțiune cu trecut îndelungat, canadianul *On Spec*, condus de un colectiv coordonat de editorul general Diane L. Walton, una dintre cele mai vechi publicații, și-a lansat cele patru numere trimestriale programate. Altă revistă canadiană, *Neo-opsis*, realizată de Karl Johanson, a izbutit să publice în 2006 trei din cele patru numere programate. Nou-sosita *Apex Science Fiction and Horror Digest*, realizată de Jason Sizemore, și-a publicat cele patru numere programate. Vechiul semiprozin *Space and Time* a fost în pragul decesului, dar a fost salvat de vânzarea în ultimul moment către o editură nouă. Toate cele cinci numere ale australienei *Andromeda Spaceways In-flight Magazine*, condusă de asemenea de un colectiv în care redactorul-șef este desemnat prin rotație, au apărut conform programării. Vechiul zine australian *Eidolon* pare să fi răposat (deși titlul a fost menținut în viață de o antologie de texte originale anul acesta, a se vedea mai jos). Cealaltă revistă australiană veche, *Aurealis*, păruse să se clatine de ceva vreme pe muchia dispariției, fără niciun număr publicat de destulă vreme, dar mă bucur să anunț că a fost reînviată, cu un număr scos de noul redactor-șef Stuart Mayne care mi-a parvenit chiar pe când scriam versiunea finală a acestei sinteze (îl voi păstra pentru analizare la anul), și faptul că *Aurealis* pare să fie din nou vie și viabilă este o veste bună pentru domeniu. Am văzut anul acesta un număr al semiprozinului irlandez de ficțiune *Albedo One*, unul din *Tales of the Unanticipated*, unul din *New Genre*, două din *Tales of the Talisman* și două din nou-apărutul *Fictitious Force* (deși au sosit târziu și vor fi analizate la anul). Nu am văzut numere noi din *Black Gate*, deși se spune că un număr nou va apărea în martie 2007.

Anul trecut m-am întrebat dacă *Jupiter* mai trăia, iar răspunsul este afirmativ. *Alchemy* a decedat însă anul acesta după ce a publicat un ultim număr. *Artemis Magazine: Science and Fiction for a Space-Faring Society* a dispărut de asemenea şi, deşi n-a existat niciun anunţ oficial, suspectez tot mai mult că *Century, Orb, Altair, Terra Incognita* şi *Spectrum SF* au răposat şi ele, astfel încât nu le voi mai enumera adresele pentru abonare.

În urma posibilei implozii a lui *Chronicle* (de câteva luni, n-am mai văzut niciun număr), n-a rămas mai nimic pe piaţa revistelor de critică, cu excepţia publicaţiilor profesioniste, îndreptate mai degrabă spre spiritele academice, decât spre cititorul mediu. Supravieţuitoarele încăpăţânate, ambele reviste vechi şi de încredere, şi ambele meritând să fie citite, sunt *Locus: The Magazine of the Science Fiction and Fantasy Field*, multiplă câştigătoare a Premiului Hugo, realizată de Charles N. Brown, o sursă indispensabilă de informaţii, veşti şi recenzii pentru toţi cei interesaţi de domeniul science fiction, şi *The New York Review of Science Fiction* realizată de David G. Hartwell, care publică eseuri critice eclectice şi uneori excentrice despre subiecte academice şi populare asociate genului, ca şi liste de lecturi, scrisori, memorii şi diverse glume.

Iată adresele pentru abonamente:

Postscripts, PS Publishing, Hamilton House, 4 Park Avenue, Harrogate HG2 9BQ, Anglia, Marea Britanie, publicată trimestrial, 30–50 £ în afara Marii Britanii (vă puteţi de asemenea abona on-line la www.pspublishing.co.uk/postscripts.asp); ***Subterranean***, Subterranean Press, P.O. Box 190106, Burton, MI 48519, abonament pe 4 numere (SUA), 22 $, abonament pe 4 numere (internaţional), 36 $ (vă puteţi de asemenea abona on-line la www.subterraneanpress.com); ***Locus, The Magazine of the Science Fiction & Fantasy Field***, Locus Publications, Inc., P.O. Box 13305, Oakland, CA 94661, 66 $ pentru un abonament pe un an, par-avion, 12 numere: ***The New York Review of Science Fiction***, Dragon Press, P.O. Box 78, Pleasantville,

NY, 10570, 38 $/an, cecuri plătibile la „Dragon Press", 12 numere; ***Black Static***, TTA Press, 5 Martins Lane, Witcham, Ely, Cambs. CB6 2LB, Anglia, Marea Britanie, 36 $ pentru un abonament pe şase numere, cecuri plătibile la „TTA Press"; ***Talebones, A Magazine of Science Fiction & Dark Fantasy***, 5203 Quincy Ave SE, Auburn, WA 98092, 20 $ pentru patru numere; ***Aurealis***, P.O. Box 2164, Mount Waverley, VIC 3149, Australia (site: www.aurealis.com.au), 50 $ pentru abonament de patru numere par-avion; ***On Spec, The Canadian Magazine of the Fantastic***, P.O. Box 4727, Edmonton, AB, Canada T6E 5G6, 24 $ pentru un abonament pe un an (patru numere); ***Neo-Opsis Science Fiction Magazine***, 4129 Carey Rd., Victoria, BC, V8Z 4G5, 28 $ canadieni pentru un abonament pe patru numere; ***Albedo***, Albedo One Productions, 2 Post Road, Lusk, Co., Dublin, Irlanda; 39,50 $ pentru un abonament pe patru numere par-avion, cecuri plătibile la „Albedo One"; ***Tales of the Unanticipated***, P.O. Box 8036, Lake Street Station, Minneapolis, MN 55408, 28 $ pentru abonament de patru numere (trei sau patru ani) în SUA, 31 $ în Canada, 34 $ în străinătate; ***Lady Churchill's Rosebud Wristlet***, Small Beer Press, 176 Prospect Avenue, Northampton, MA 01060, 16 $ pentru patru numere; ***Say...***, The Fortress of Worlds, P.O. Box 1304, Lexington, KY 40588-1304, 10 $ pentru două numere în SUA şi Canada; ***Full Unit Hookup: A Magazine of Exceptional Literature***, Conical Hats Press, 622 West Cottom Avenue, New Albany, IN 47150-5011, 12 $ pentru un abonament pe trei numere; ***Flytrap***, Tropism Press, P.O. Box 13322, Berkeley, CA 94712-4222, 16 $ pentru patru numere, cecuri la Heather Shaw; ***Electric Velocipede***, Spilt Milk Press, P.O. Box 663, Franklin Park, NJ 08823, www.electricvelocipede.com, 15 $ pentru abonament de patru numere; ***Andromeda Spaceways Inflight Magazine***, P.O. Box 127, Belmont, Western Australia, 6984, www.andromedaspaceways.com, 35 $ pentru abonament pe un an; ***Tales of the Talisman***, Hadrosaur Productions, P.O. Box 2194, Mesilla Park, NM 88047-2194, 24 $ pentru abonament de patru numere;

Space and Time, The Magazine of Fantasy, Horror, and Science Fiction, 1380 Centennial Avenue, Ste. 101, Piscataway, NJ 08854, 10 $ pentru abonament pe un an (două numere); *Black Gate*, New Epoch Press, 815 Oak Street, St Charles, IL 60174, 29,95 $ pentru abonament pe un an (patru numere); *Paradox*, Paradox Publications, P.O. Box 22897, Brooklyn, NY 11202-2897, 25 $ pentru abonament pe un an (patru numere), cecurile sau mandatele poştale plătibile la Paradox, abonamente on-line la www.paradoxmag.com; *Fantasy Magazine*, Wildside Press, Sean Wallace, 9710 Traville Gateway Drive, #234, Rockville, MD 20850, pentru abonament anual de patru numere – 20 $ în SUA, 25 $ Canada şi străinătate; *Weird Tales*, Wildside Press, 9710 Traville Gateway Drive, #234, Rockville, MD 20850, abonament anual de patru numere – 24 $ în SUA, *H.P. Lovecraft's Magazine of Horror*, Wildside Press, 9710 Traville Gateway Drive, #234, Rockville, MD 20850, abonament anual de patru numere – 19,95 $ în SUA; *Fictitious Force*, Jonathan Laden, 1024 Hollywood Avenue, Silver Spring, MD 20904, 16 $ pentru patru numere; *Apex Science Fiction and Horror Digest*, Apex Publications, 4629 Riverman Way, Lexington, KY 40515, 18 $ pentru abonament pe un an (patru numere); *Jupiter*, 19 Bedford Road, Yeovil, Somerset, BA21 5UG, Marea Britanie, 10 £ pentru patru numere; *New Genre*, P.O. Box 270092, West Hartford, CT 06127, nu am putut găsi informaţii despre abonamente în revistă, dar pentru detalii mergeţi la www.new-genre.com; *Argosy Magazine*, Coppervale International, P.O. Box 1421, Taylor, Arizona, 85939, 49,95 $ pentru un abonament de şase numere; *Absolute Magnitude, The Magazine of Science Fiction Adventures, Dreams of Decadence, Chronicle* – toate de la DNA Publications, P.O. Box 2988, Radford, VA 241422988, toate disponibile pentru 16 $ pentru un abonament pe un an, deşi puteţi obţine un abonament la patru reviste de ficţiune DNA pentru 60 $/an, cu *Chronicle* 45 $/an (12 numere), toate cecurile plătibile la „DNA Publications".

Realitatea este că dacă sunteţi în căutare de povestiri bune anul acesta, mai ales pentru science fiction pur şi de calitate, în afara principalelor reviste profesioniste, probabil că ar fi mai bine să vă îndreptaţi spre scena internetului care devine tot mai importantă, decât spre piaţa antologiilor cu texte originale. Revista on-line *Jim Baen's Universe* (www.baensuniverse.com) a debutat în forţă (din păcate, şi ca o ironie a sorţii, fondatorul ei a murit în acelaşi an), publicând unele dintre cele mai bune texte de SF ale anului de Cory Doctorow, Gregory Benford, Jay Lake şi Ruth Nestvold şi John Barnes, precum şi povestiri bune de Lawrence Person, Charles Stross, Garth Nix şi alţii, şi texte fantasy de calitate de John Barnes, Elizabeth Bear, Eric Witchery, Marissa Lingen şi alţii. Eric Flint a fost redactorul-şef şi, deşi va rămâne ca supervizor, la începutul anului 2007 s-a anunţat că Mike Resnick va prelua rolul de managing editor, probabil un semn bun deoarece Resnick este unul dintre cei mai pricepuţi profesionişti din domeniu. Este prea devreme pentru a spune dacă *Jim Baen's Universe* va înregistra până la urmă succes comercial suficient pentru a fi viabilă, dar îi ţin pumnii, fiindcă este o piaţă nouă şi foarte importantă. Altă revistă on-line nou lansată, *Orson Scott Card's InterGalactic Medicine Show* (www.intergalacticmedicineshow.com), n-a fost încă la fel de impresionantă, deşi poate că va începe să-şi atingă ritmul sub conducerea noului redactor-şef Edmund Schubert, publicând texte bune de Tim Pratt şi Card însuşi. *Strange Horizons* (www.strangehorizons.com), unul dintre cele mai vechi site-uri de ficţiune de pe internet, a avut un an bun, publicând texte de calitate de Benjamin Rosenbaum, A.M. Dellamonica, Sarah Monette, Jamie Barras, Elizabeth Bear şi alţii, ca şi altă revistă electronică nouă (disponibilă pentru descărcare prin abonament, nu prin acces direct on-line), *Æon* (www.aeonmagazine.com), unde au apărut povestiri bune de Elizabeth Bear şi Sarah Monette, Daniel Marcus, Ken Scholes, Jay Lake, Bruce McAllister şi alţii. (Pentru că sunt un bătrân dinozaur cârcotaş, aş fi mai încântat dacă reviste noi ca *Æon* şi *Strange*

Horizons şi reviste tipărite ca *Postscripts* ar publica mai puţine texte slipstream/suprarealism şi horror şi mai mult science fiction, dar, dacă nu ţin seama de problema clasificării din interiorul genului, calitatea textelor în sine este de obicei foarte ridicată în toate.) Nu uitaţi că *Subterranean* (http://subterraneanpress.com) se află în procesul trecerii la o revistă electronică on-line, cu o nuvelă de Lucius Shepard deja postată pe site şi disponibilă pentru lectură; pe măsură ce anul înaintează, acolo vor apărea mai multe texte şi se va renunţa treptat la versiunea tipărită. Anul acesta au apărut două noi e-zine dedicate textelor excentrice, bizare şi „controversate", despre care se crede că revistele regulate ale genului ezită să le accepte, şi fiecare a publicat primele sale două numere, *Helix* (www.helixsf.com) a lui William Sanders, care a oferit materiale bune de Peg Robinson, Janis Ian, Beth Bernobich, Sanders însuşi şi alţii, şi *Flurb* (www.flurb.net) a lui Rudy Rucker, care a avut una dintre cele mai bune povestiri ale anului, de Cory Doctorow, ca şi texte bune de Terry Bisson, Richard Kadrey, Charles Stross, Paul Di Filippo, Rucker însuşi şi alţii. Noul site *Clarkesworld Magazine* (www.clarkesworldmagazine.com) a publicat deocamdată în principal fantasy, şi încă destul de explicit din punct de vedere sexual, dar atrage scriitori profesionişti de înalt nivel şi merită urmărit. Povestirile SF publicate în revista australiană de ştiinţă *Cosmos*, selectate de redactorul literar Damien Broderick, sunt acum disponibile şi on-line pe site-ul *Cosmos* (www.cosmosmagazine.com). Există apoi echivalente on-line ale revistelor slipstream tipărite cu „tiraje minuscule", site-uri care publică frecvent ficţiune de calitate profesionistă, deşi rareori science fiction pur: *Revolution SF* (www.revolutionsf.com), *Fortean Bureau – A Magazine of Speculative Fiction* (www.forteanbureau.com/index.html), *Abyss and Apex: A Magazine of Speculative Fiction* (www.abyssandapex.com), *Ideomancer Speculative Fiction* (www.ideomancer.com), *Futurismic* (www.futurismic.com/fiction/index.html), *Lone Star Stories*

(http://literary.erictmarin.com), *Chiaroscura* (http://chizine.com) și *Bewildering Stories* (www.bewilderingstories.com) ceva mai puțin orientat spre slipstream.

Oceans of the Mind, altă revistă electronică solidă, a intrat din păcate „în hiat" anul acesta și probabil că nu va mai reveni niciodată. *The Infinite Matrix* (www.infinitematrix.net) rămâne din nefericire răposată, totuși cadavrul continuă să zvâcnească în sicriu, deoarece la răstimpuri se postează conținut nou, printre care un text de istorie alternativă semnat de Andy Hooper în 2006 și o nuvelă majoră de Cory Doctorow la începutul anului 2007.

Multe *reeditări* ale unor povestiri SF și fantasy de calitate pot fi găsite de asemenea pe internet. Site-urile unde pot fi accesate gratuit includ britanicul *Infinity Plus* (www.users.zetnet.co.uk/iplus), care oferă multe reeditări bune de povestiri, alături de informații biografice și bibliografice, recenzii de cărți, interviuri și eseuri critice; *Strange Horizons;* și majoritatea site-urilor asociate cu reviste tipărite existente, ca *Asimov's, Analog* și *The Magazine of Fantasy & Science Fiction*, care au arhive vaste de materiale, atât ficțiune, cât și non-ficțiune, publicate anterior în versiunile lor tipărite, și care postează cu regularitate extrase incitante din povestirile ce vor fi publicate în numere viitoare. Chiar și site-uri ca *SCI FICTION* (www.scifi.com/scifiction) și *The Infinite Matrix*, despre care se știe că au decedat în mod clar, au arhive mari de materiale anterioare pe care le puteți accesa. Multe romane și câteva culegeri pot fi accesate gratuit, fie pentru descărcare, fie pentru citire on-line, la Baen Free Library (www.baen.com/library).

În schimbul unei sume mici devine însă disponibil un număr și mai mare de povestiri reeditate. Poate că cel mai bun asemenea site este Fictionwise (www.fictionwise.com), unde puteți cumpăra cărți în format electronic și povestiri pe care să le descărcați și citiți pe PDA sau pe calculatorul de acasă; pe lângă povestiri individuale, de aici puteți cumpăra de asemenea „fiction bundles", care sunt echivalentul culegerilor electronice, romane din mai multe genuri diferite și vă puteți de asemenea

abona la versiuni descărcabile ale câtorva reviste SF, în diverse formate. Un site similar este ElectricStory (www.electricstory.com); pe lângă materialele descărcabile (povestiri și romane) ce pot fi cumpărate aici, puteți de asemenea accesa gratuit recenzii de film semnate de Lucius Shepard, articole de Howard Waldrop și alte materiale critice.

Pe internet pot fi accesate de asemenea multe site-uri de interes general, care publică recenzii, interviuri, articole critice și știri din domeniu. Poate că cel mai valoros site orientat spre noutățile din domeniu este *Locus Online* (http://www.locusmag.com), versiunea on-line a revistei de știri *Locus,* un site indispensabil, care adesea nu numai că este primul loc din domeniu unde să aflați știrile cele mai recente, ci și de unde puteți accesa un volum incredibil de informații, printre care recenzii de cărți, liste de materiale critice, liste de necrologuri, linkuri la recenzii și eseuri apărute în exteriorul genului și linkuri spre baze de date vaste, ca Locus Index to Science Fiction și Locus Index to Science Fiction Awards. Alte site-uri esențiale sunt: *Science Fiction Weekly* (www.scifi.com/sfw), mai orientat spre media și jocuri pe calculator decât *Locus Online,* dar care publică știri și recenzii de cărți, ca și rubrici regulate semnate de John Clute, Michael Cassut și Wil McCarthy; *Tangent Online* (www.tangentonline.com), unul dintre cele câteva locuri de pe internet unde puteți accesa multe recenzii de proze scurte; *Best SF* (www.bestsf.net), alt site excelent pentru recenzii, și unul dintre puținele care se străduiește cu regularitate să recenzeze aparițiile de proze scurte; *SFRevu* (www.sfrevu.com), un site de recenzii specializat în media și romane; *SF Site* (www.sfsite.com), care oferă un număr vast de recenzii de cărți, jocuri pe calculator, reviste, interviuri, articole critice retrospective, scrisori și așa mai departe, plus o arhivă uriașă a recenziilor din trecut; dar care slujește de asemenea ca site gazdă pentru paginile Web ale revistelor *The Magazine of Fantasy & Science Fiction* și *Interzone; SFF NET* (www.sff.net), cu zeci de pagini de bază și „newsgroups" pentru scriitorii SF; pagina Science Fiction & Fantasy Writers of America (www.sfwa.org),

unde pot fi accesate ştiri, necrologuri, informaţii despre premii şi liste cu lecturi recomandate; *The Internet Review of Science Fiction* (www.irosf.com), care conţine recenzii atât de ficţiune scurtă, cât şi de romane, ca şi articole critice; *Green Man Review* (www.greenmanreview.com), alt site valoros pentru recenzii; *The Agony Column* (http://trashotron.com/agony), recenzii media şi cărţi, precum şi interviuri; *SFFWorld* (www.sffworld.com), recenzii mai literare şi media; *SFReader* (www.sfreader.com), care oferă recenzii de cărţi SF, şi *SFWatcher* (www.sfwatcher.com), cu recenzii de filme SF; nou-apărutul *SFScope* (www.sfscope.com), realizat de Ian Randall Strock, fost redactor de noutăţi la *Chronicle*, care se concentrează asupra ştirilor din SF şi lumea scrisului; *SciFiPedia* (http://scifipedia.scifi.com), o enciclopedie on-line în stil Wiki, orientată spre SF/F; şi *Speculations* (www.speculations.com), un site de tradiţie, care oferă sfaturi pentru scris şi ştiri orientate spre scris, ca şi zvonuri (pentru accesare va trebui să vă abonaţi însă la site). Versiunea on-line a fanzinului *Ansible*, amuzant şi iconoclast, realizat de David Langford, multiplu câştigător al Premiului Hugo, este disponibilă la http://news.ansible.co.uk, iar piese radiofonice şi podcasturi orientate spre SF pot fi de asemenea accesate la *Audible* (www.audible.com) şi *Beyond 2000* (www.beyond2000.com).

Anul acesta au apărut mai multe antologii SF şi fantasy bune şi solide, care merită banii, deşi niciuna nu a fost atât de remarcabilă, încât să-şi impună clar dominaţia asupra celorlalte.

Principalele concurente la titlul de cea mai bună antologie SF de texte originale a anului au avut în mod straniu acelaşi titlu. Dintre ele, *Forbidden Planets* (Ed. DAW), realizată de Peter Crowther, are probabil un uşor avantaj, cu multe povestiri de calitate, deşi câteva sunt uşor dezavantajate, în opinia mea, prin faptul că se referă în mod direct la filmul cu acelaşi titlu din anul 1956[1], fie ca omagiu,

[1] *Planeta interzisă* (n. tr.).

fie ca parodie – în mod potențial o slăbiciune pentru o generație de cititori care poate că nici măcar nu l-au *vizionat*. Aici există totuși texte foarte bune de Alastair Reynolds, Paul Di Filippo, Ian McDonald, Paul McAuley, Matthew Hughes, Stephen Baxter și alții. Cealaltă antologie *Forbidden Planets* a anului, publicată de Science Fiction Book Club și realizată de Marvin Kaye, este considerabil mai directă și mai puțin postmodernă, ocupându-se de tema respectivă în termeni generali, fără asocierea specifică cu filmul, fără elemente de satiră sau omagiu. Cele mai bune povestiri de aici sunt ale lui Robert Reed, dar mai sunt de asemenea texte de calitate semnate de Allen M. Steele, Nancy Kress, Jack McDevitt, Alan Dean Foster și Julie E. Czerneda. Poate că așteptările noastre au fost prea ridicate, dar *Futureshocks* (Ed. Roc), realizată de Lou Anders, a cărui *Live Without a Net* fusese cea mai bună antologie de texte SF originale a anului 2003, a fost oarecum dezamăgitoare comparativ cu antologia anterioară; rămâne un volum bun, solid, care merită citit, totuși puține dintre textele sale, deși competente și atrăgătoare, se ridică realmente la nivelul calitativ al unor premii. Povestirea cea mai bună este de departe cea semnată de Robert Charles Wilson, dar există de asemenea materiale de calitate de Paul Melko, Caitlin R. Kiernan, Howard V. Hendrix, Chris Roberson, Sean McMullen și alții. *The Mammoth Book of Extreme SF* (Ed. Carroll & Graf), realizată de Mike Ashley, este în principal o antologie de retipăriri (foarte bună, cu texte excelente de Ian McDonald, Greg Egan, Theodore Sturgeon, James Patrick Kelly, Alastair Reynolds, Harlan Ellison și alții), alături de povestiri originale bune semnate de Stephen Baxter, Robert Reed și Jerry Oltion; cea a lui Baxter este una dintre cele mai bune ale anului. *Millennium 3001* (Ed. DAW), realizată de Martin H. Greenberg și Russell Davis, se situează deasupra obișnuitelor antologii originale ale lui Greenberg; nu are titluri candidate la vreun premiu, dar texte satisfăcătoare de Keith Ferrell și Jack Dann, Brian Stableford, Allen M. Steele, Kristine Kathryn Rusch și alții. *Cosmic Cocktails* (Ed. DAW), realizată de

Denise Little, este plăcută, însă minoră, o culegere de povestiri SF amuzante despre baruri, un subgen straniu care apare la răstimpuri (eu însumi am scris cândva una).

Consemnez fără comentarii *One Million A.D.* (Ed. SFBC), realizată de Gardner Dozois, altă culegere de nuvele originale de la SF Book Club, şi *Escape from Earth: New Adventures in Space* (SFBC), o antologie de texte SF originale Young Adult realizată de Jack Dann şi Gardner Dozois.

Anul acesta mai multe nuvele bune au fost publicate în formatul chapbook. Cea mai bună a fost probabil *Julian: A Christmas Story* de Robert Charles Wilson, de la PS Publishing, dar PS a publicat şi alte nuvele excelente ca *The Voyage of Night Shining White* de Chris Roberson, *Flavors of My Genius* de Robert Reed, *On the Overgrown Path* de David Herter şi *Christmas Inn* de Gene Wolfe. Subterranean Press a publicat *A Soul in a Bottle* de Tim Powers şi *Missile Gap* de Charles Stross. Sandstone Press a publicat *The Highway Men* de Ken MacLeod. Actualmente multe culegeri de povestiri conţin materiale care n-au mai fost publicate anterior; aceasta a fost mai cu seamă adevărat în privinţa celor două culegeri ale lui Alastair Reynolds, *Galactic North* şi *Zima Blue and Other Stories*, dar şi în privinţa altor culegeri, printre care *The Chains That You Refuse* de Elizabeth Bear, *Dark Mondays* de Kage Baker şi *Resplendent* de Stephen Baxter.

Povestirile SF au continuat să fie găsite în locuri improbabile; anul acesta, o serie de texte foarte scurte semnate de autori celebri, ca Ian R. Macleod, Cory Doctorow, Eileen Gunn şi David Marusek, au apărut iarăşi în aproape fiecare număr al revistei de ştiinţă *Nature*; de asemenea, o serie de povestiri scurte de autori ca Pamela Sargent, Chris Lawson şi Jay Lake au apărut în recent lansata revistă australiană de ştiinţă *Cosmos*. Povestiri bune din gen (însă fantasy, nu SF) au apărut în 2006 până şi în *The New Yorker* şi ziarul britanic *The Guardian*.

Pentru anul viitor sunt anunţate debuturile a trei serii de antologii anuale de povestiri originale: *The Solaris Book of New Science Fiction* (Ed. Solaris), realizată de George Mann, *Fast Forward 1: Future Fiction from the Cutting Edge* (Ed. Pyr), realizată de Lou Anders şi *Eclipse: New Science Fiction and Fantasy* (Ed. Night Shade Books), realizată de Jonathan Strahan. Dacă măcar una dintre aceste serii reuşeşte să se impună, ar trebui să însufleţească în mod considerabil scena antologiilor de texte originale, şi chiar dacă nu va reuşi niciuna dintre ele, volumele de debut ar trebui cel puţin să facă mult mai interesantă piaţa antologiilor SF din 2007.

În 2006 au apărut câteva antologii bune de texte originale fantasy şi câteva antologii de texte slipstream/fabulist/New Weird/sau-cum-i-se-mai-spune-anul-acesta – o observaţie corectă, deoarece deosebirile dintre antologiile fantasy şi antologiile slipstream au fost uneori neclare, fiindcă majoritatea antologiilor fantasy au inclus cel puţin câteva texte slipstream, deşi de obicei poate că aveţi sentimente arbitrare vizavi de categoria căreia îi aparţine în general antologia. În tabăra mai-degrabă-fantasy-decât-slipstream, a fost greu de ales o favorită clară dintre câteva antologii bune care au fost similare ca ton şi ambiţie literară, dar cred că aş acorda lui *Salon Fantastique* (Ed. Thunder's Mouth), realizată de Ellen Datlow şi Terri Windling, un uşor avantaj faţă de *Firebirds Rising* (Ed. Firebird), realizată de Sharyn November, deşi foarte mic, pentru că ambele au multe texte bune: de Peter S. Beagle, Jeffery Ford, Delia Sherman, Lucius Shepard, Paul Di Filippo, Christopher Barzak şi alţii in *Salon Fantastique*, iar în *Firebirds Rising* (care poate fi de asemenea considerată o antologie Young Adult, probabil într-o măsură mai mare decât *Salon Fantastique*, şi are şi câteva povestiri science fiction, deşi nu printre cele mai bune din volum) există materiale bune de Kelly Link, Emma Bull, Patricia McKillip, Ellen Klages, Tamora Pierce şi alţii. Similară de asemenea ca ton şi abordare, deşi are poate mai mult (şi mai „ascuţit") material slipstream, este *Eidolon 1* (Ed. Wildside),

realizată de Jonathan Strahan și Jeremy G. Byrne, care a oferit povestiri foarte bune de Tim Pratt, Holly Phillips, Eleanor Arnason, Hal Duncan, Margo Lanagan, Lucy Sussex și alții. Aplecată și mai mult spre partea de slipstream a Forței este *Twenty Epics* (Ed. All Star), realizată de David Moles și Susan Marie Groppi. În ciuda promisiunii de a oferi „materiale epice" concise, compacte care să nu se lăbărțeze în „trilogiile" fantasy-ului, unele dintre textele de aici sunt prea deliberat inteligente și prea postmoderne pentru a se ține cu succes de promisiunea respectivă; există totuși alte povestiri care se apropie mai mult de respectarea temei, printre care cele semnate de Benjamin Rosenbaum, Christopher Rowe, Alan Deniro, K.D. Wentworth și alții. Revenind la seria de antologii anuale lipsite de ambiguitate în privința conținutului slipstream/fabulist/New Weird, cea mai bună, în termenii calității literare, este probabil *Polyphony 6* (Ed. Wheatland Press), realizată de Deborah Layne și Jay Lake, cu povestiri bune de Richard Wadholm, Robert Reed, Tim Pratt, Pamela Sargent, Paul M. Berger, Esther Friesner, Anna Tambour și alții. Ceva mai opacă, și nițel prea agresiv postmodernă pentru gustul meu, este *ParaSpheres: Extending Beyond the Spheres of Literary and Genre Fiction, Fabulist and New Wave Fabulist Stories* (Ed. Omnidawn), realizată de Rusty Morrison și Ken Keegan, deși conține unele retipăriri bune de Ursula K. Le Guin, Alasdair Gray, Kim Stanley Robinson și alții, ca și povestiri originale bune de L. Timmel Duchamp, Jeff VanderMeer, Anna Tambour și alții. Cât despre felul în care funcționează ca parte a efortului permanent de formare și definire a canonului în genul slipstream/fabulist aflat în dezvoltare, pare un pic cam eclectică, fără ca din paginile ei să reiasă vreun argument realmente clar, cel puțin din câte pot eu observa. Este greu de distins vreun motiv real, altul decât capriciul editorial, pentru a include, de exemplu, „The Birthday of the World" de Le Guin sau „The Lucky Strike" de Kim Stanley Robinson, povestiri SF care au fost inițial publicate ca atare pe piața SF. Realizată majoritar din retipăriri, *Feeling Very*

Strange: The Slipstream Anthology (Ed. Tachyon), realizată de James Patrick Kelly și John Kessel, încearcă (un efort poate sortit pieirii) să traseze granițele acestui subgen foarte lunecos în mod mult mai riguros și logic, și poate că face o treabă la fel de bună ca oricare altele în precizarea unor lucruri care prin însăși natura lor *nu sunt* concepute pentru a fi precizate cu ușurință (desigur asta nu va soluționa nicio dispută; ba chiar, va turna probabil gaz pe foc). *Slipstreams* (Ed. DAW), realizată de Martin H. Greenberg și John Helfers, nu reușește deloc convingător să fie o antologie slipstream, ca și cum editorii n-ar fi fost tocmai siguri ce anume *este* slipstream, iar textele sunt în cazul cel mai fericit medii/mediocre. *Jabberwocky 2* (Ed. Prime), realizată de Sean Wallace, conține în majoritate poezie, dar are și povestiri originale de Holly Phillips, Richard Parks și alții.

Dintre antologiile fantasy de texte originale plăcute, totuși minore, de anul acesta amintesc *Children of Magic* (Ed. DAW), realizată de Martin H. Greenberg și Kerrie Hughes, *Fantasy Gone Wrong* (Ed. DAW), realizată de Martin H. Greenberg și Brittiany A. Koren, *My Big Fat Supernatural Wedding* (Ed. St Martin's Griffin), realizată de P.N. Elrod și *The Magic Toybox* (Ed. DAW), precum și *Hags, Sirens and Other Bad Girls of Fantasy* (Ed. DAW), ambele realizate de Denise Little. Un volum mai straniu, texte inspirate de „Furry Fandom", ai cărui membri se costumează în animale cu blană, este *Furry Fantastic* (Ed. DAW), realizată de Jean Rabe și Brian M. Thomsen.

Au apărut de asemenea multe antologii de texte originale de la editurile foarte mici; cele mai multe trebuie să fie comandate prin poștă, fiindcă probabil nu vor fi găsite în majoritatea librăriilor, poate nici chiar în cele dedicate SF-ului. Povestirile din *Cross Plains Universe: Texans Celebrate Robert E. Howard* (Ed. MonkeyBrains), realizată de Scott A. Cupp și Joe R. Lansdale, nu au succes când autorii încearcă pastișe directe ale lui Conan, ci atunci când se distanțează și îl onorează pe Robert E. Howard, astfel încât textele cele mai bune sunt de scriitori ca Neal Barrett Jr., Lawrence Person, Gene Wolfe,

Carrie Richerson, Mark Finn, Howard Waldrop și alții, care găsesc o perspectivă diferită din care să atace subiectul antologiei, nu doar să producă imitații Conan. Un aer „retropulp" similar se găsește în antologia pe bună dreptate intitulată *Retro Pulp Tales* (Ed. Subterranean), realizată de Joe R. Lansdale, cu texte bune de Alex Irvine, Al Sarrantonio, Kim Newman și alții. Ca și în *Cross Plains Universe*, povestirile cel mai puțin reușite din *Space Cadets* (Ed. Scifi, Inc.), realizată de Mike Resnick, sunt acelea care iau tema literal, producând omagii sau satire glumețe, fie ale vechiului serial TV *Tom Corbett, Space Cadet*, fie ale romanului juvenil *Space Cadet* de Heinlein, care i-a stat la bază, pe când povestirile cele mai bune sunt de autori ca David Gerrold, Connie Willis și Larry Niven, care au extins tema pe cât de departe poate ajunge. *Golden Age SF: Tales of a Bygone Future* (Ed. Hadley Rille Books), realizată de Eric T. Reynolds, pornește de la ideea oarecum dubioasă de a pune autori contemporani să scrie texte în spiritul așa-numitei Epoci de Aur a SF-ului, ce privesc înainte nu spre viitorul real, ci spre „viitorul trecut" la care visau scriitorii de science fiction în anii '50; Justin Stanchfield, G. David Nordley, Terry Bisson și Stephen Baxter au reușit să facă o treabă realmente bună în această privință. *Sex in the System* (Ed. Prime), realizată de Cecilia Tan, combină erotismul și SF-ul în mod jucăuș, pe când mult mai serioasa *The Future Is Queer* (Ed. Arsenal Pulp Press), realizată de Richard Labonte și Lawrence Schimel, examinează rolurile pe care homosexualii, lesbienele și transsexualii le pot juca în societățile viitorului, cu textele cele mai bune aparținându-le lui Candas Jane Dorsey, L. Timmel Duchamp, Hiromi Goto și Rachel Pollack. Onesta *Jigsaw Nation: Science Fiction Stories of Secession* (Ed. Spyre Books), realizată de Edward J. McFadden III și E. Sedia, concepută imediat după alegerile prezidențiale din 2004, oferă exclusiv povestiri furioase și/sau disperate despre împărțirea țării în state albastre și state roșii și despre felul în care se va ajunge finalmente la distrugerea uniunii și la state polițienești și lagăre de concentrare. Deși poate că a oferit

o supapă de refulare pentru autorii săi, este predicatorială pentru cititorii din statele albastre, iar coşmarurile destul de exagerate nu vor schimba nici opiniile celor din statele roşii, nici ale celor aflaţi undeva pe linia de demarcaţie politică; materialele cele mai bune sunt de Paul Di Filippo, Michael Jasper şi Ruth Nestvold şi Jay Lake. *Elemental: The Tsunami Relief Anthology* (Ed. Tor), realizată de Steve Savile şi Alethea Kontis, ale cărei încasări sunt donate, printr-o iniţiativă admirabilă, pentru ajutorarea victimelor tsunami-ului asiatic, este un proiect meritoriu şi plin de bune intenţii, pentru care merită cheltuiţi bani, dar în majoritate textele nu sunt memorabile; cele mai bune sunt semnate de Joe Haldeman, Brian W. Aldiss, Syne Mitchell şi Larry Niven. *Talking Back* (Ed. Aqueduct Press), realizată de L. Timmel Duchamp, este o antologie de „fantezii epistolare", scrisori adresate morţilor compuse de autori vii, printre care Eileen Gunn şi Carol Emshwiller.

Anul acesta au existat două antologii australiene regionale, *Agog! Ripping Reads* (Ed. Agog! Press), realizată de Cat Sparks, şi *The Outcast: An Anthology of Strangers and Exiles* (Ed. CSFG Publishing), realizată de Nicole R. Murphy, dar nu le-am citit şi-mi voi păstra până la anul consideraţiile privind conţinutul lor. Noua antologie canadiană *Tesseracts 10* (Ed. Edge Science Fiction and Fantasy), realizată de Edo Van Belkom şi Robert Charles Wilson, mi-a parvenit de asemenea prea târziu şi va fi examinată tot la anul.

Anul acesta au apărut două antologii intergenuri, ambele SF fuzionat cu romance: *The Best New Paranormal Romance* (Ed. Juno), realizată de Paula Guran, şi *Dates from Hell* (Avon), o colecţie de patru nuvele romance paranormale semnate de Kim Harrison, Lynsay Sands, Kelley Armstrong şi Lori Handeland. O antologie de tip shared-world a fost *1634: The Ram Rebellion* (Ed. Baen), realizată de Eric Flint şi Virginia DeMarce.

Ca de obicei, texte aparţinând scriitorilor începători, dintre care unii se pot dovedi mai târziu talente importante, au fost cuprinse

în *L. Ron Hubbard Presents Writers of the Future Volume XXII* (Ed. Galaxy), realizată de Algis Budrys.

Nu mai urmăresc îndeaproape literatura horror, dar din câte pot spune, antologiile importante de texte originale ale anului au inclus *Hardboiled Cthulhu: Two-Fisted Tales of Tentacled Terror* (Ed. Dimensions Books), realizată de James Arnbuehl, şi o antologie care-l omagiază pe Joe R. Lansdale, *Joe R. Lansdale's Lords of the Razor* (Ed. Subterranean), realizată de Bill Sheehan şi William Schafer. Multe dintre antologiile deja menţionate, inclusiv *Retro Pulp Tales, Cross Plains Universe, Salon Fantastique, Eidolon 1, Firebirds Rising* şi aşa mai departe, şi chiar unele dintre antologiile SF, vor conţine de asemenea povestiri horror, cu grade mai mult sau mai puţin accentuate de oroare.

Găsirea preţurilor pentru toate cărţile publicate de editurile mici menţionate în **Sinteză** mi-ar fi consumat prea mult timp şi, deoarece câteva dintre aceleaşi edituri mici publică antologii, romane şi culegeri de povestiri, pare absurd să le repet adresele în toate secţiunile. De aceea voi încerca să enumăr aici, într-un singur loc, toate adresele pentru editurile mici care au menţionate cărţi în **Sinteză**, indiferent dacă acestea apar în secţiunea despre antologii, despre romane sau despre culegerile de povestiri şi, acolo unde sunt ştiute, adresele site-urilor Web. În felul acesta cititorului îi va fi uşor să caute preţul individual al oricărei cărţi menţionate care nu provine de la o editură mare. Este improbabil să găsiţi asemenea cărţi în librăriile obişnuite sau chiar într-un lanţ de librării, de aceea vor trebui probabil comandate prin poştă. Unele edituri par să vândă exclusiv on-line, prin siteurile lor Web, aşa încât căutaţi pe Google numele editurii sau titlul cărţii, dacă altfel nu aveţi succes. Multe cărţi, chiar de la unele edituri mici, sunt de asemenea disponibile prin Amazon.com.

Adrese: **PS Publishing**, Grosvener House, 1 New Road, Hornsea, West Yorkshire, HU18 1PG, Anglia, Marea Britanie, www.pspublishing.co.uk; **Golden Gryphon Press**, 3002 Perkins

Road, Urbana, IL 61802, www.goldengryphon.com; **NESFA Press**, P.O. Box 809, Framingham, MA 01701-0809, www.nesfa.org; **Subterranean Press**, P.O. Box 190106, Burton, MI48519, www.subterraneanpress.com; **Old Earth Books**, P.O. Box 19951, Baltimore, MD 21211-0951, www.oldearthbooks.com; **Tachyon Press**, 1459 18th St. #139, San Francisco, CA 94107, www.tachyonpublications.com; **Night Shade Books**, 1470 NW Saltzman Road, Portland, OR 97229, www.nightshadebooks.com; **Five Star Books**, 295 Kennedy Memorial Drive, Waterville, ME 04901, www.galegroup.com/fivestar; **Wheatland Press**, P.O. Box 1818, Wilsonville, OR 97070, www.wheatlandpress.com; **All-Star Stories**, a se vedea informații de contact pentru Wheatland Press; **Small Beer Press**, 176 Prospect Ave., Northampton, MA 01060, www.smallbeerpress.com; **Locus Press**, P.O. Box 13305, Oakland, CA 94661; **Crescent Books**, Mercat Press Ltd., 10 Coates Crescent, Edinburgh, Scoția EH3 7AL, www.mercatpress.com; **Wildside Press/Cosmos Books/Borgo Press**, P.O. Box 301, Holicong, PA 18928-0301, sau mergeți la www.wildsidepress.com pentru prețuri și comenzi; **Thunder's Mouth**, 245 West 17th St., 11th flr., New York, NY 10011-5300, www.thundersmouth.com; **Edge Science Fiction and Fantasy Publishing, Inc. and Tesseract Books**, Ltd., P.O. Box 1714, Calgary, Alberta, T2P 2L7, Canada, www.edgewebsite.com; **Aqueduct Press**, P.O. Box 95787, Seattle, WA 981452787, www.aqueductpress.com; **Phobos Books**, 200 Park Avenue South, New York, NY 10003, www.phobosweb.com; **Fairwood Press**, 5203 Quincy Ave. SE, Auburn, WA 98092, www.fairwoodpress.com; **BenBella Books**, 6440 N. Central Expressway, Suite 508, Dallas, TX 75206, www.benbellabooks.com; **Darkside Press**, 13320 27th Ave. NE, Seattle, WA 98125, www.darksidepress.com; **Haffner Press**, 5005 Crooks Rd., Suite 35, Royal Oak, MI 48073-1239, www.haffnerpress.com; **North Atlantic Press**, P.O. Box 12327, Berkeley, CA, 94701; **Prime**, P. O. Box 36503, Canton, OH, 44735,

www.primebooks.net; **MonkeyBrain Books**, 11204 Crossland Drive, Austin, TX 78726, www.monkeybrainbooks.com; **Wesleyan University Press**, University Press of New England, Order Dept., 37 Lafayette St., Lebanon NH 03766-1405, www.wesleyan.edu/wespress; **Agog! Press**, P.O. Box U302, University of Wollongong, NSW 2522, Australia, www.uow.edu.au/~rhood/agogpress; **MirrorDanse Books**, P.O. Box 3542, Parramatta, NSW 2124, Australia, www.tabula-rasa.info/MirrorDanse; **Arsenal Pulp Press**, 103-1014 Homer Street, Vancouver, BC, Canada V6B 2W9, www.arsenal-pulp.com; **Elder Signs Press/Dimensions Books**, comandați prin www.dimensionsbooks.com; **Spyre Books**, P.O. Box 3005, Radford, VA 24143; **SCIFI, Inc.**, P.O. Box 8442, Van Nuys, CA 914098442; **Omnidawn Publishing**, comandați prin www.omnidawn.com; **CSFG, Canberra Speculative Fiction Guild**, www.csfg.org.au/publishing/anthologies/the_outcast; **Hadley Rille Books**, prin intermediul www.hadleyrillebooks.com; **ISFiC Press**, 707 Sapling Lane, Deerfield, IL 60015-3969, sau www.isficpress.com; **DreamHaven Books**, 912 West Lake Street, Minneapolis, MN 55408, www.dreamhavenbooks.com; **Suddenly Press**, prin intermediul suddenly-press@yahoo.com; **Sandstone Press**, P.O. Box 5725, One High St., Dingwall, Ross-shire, N15 9WJ, Marea Britanie; **Tropism Press**, prin intermediul www.tropismpress.com; **SF Poetry Association/Dark Regions Press**, www.sfpoetry.com., cecuri adresate Helenei Bell, SFPA Treasurer, 1225 West Freeman St., Apt. 12, Carbondale, IL 62401; **DH Press**, prin intermediul diamondbookdistributors.com.

O dată în plus, în 2006 au apărut mai multe romane SF și fantasy bune (ca să nu mai amintesc despre hibrizii greu de clasificat) decât ar putea citi cineva, cu excepția cazului în care s-ar dedica în exclusivitate acestei activități.

Potrivit revistei *Locus*, în 2006 s-au publicat 2 495 cărți „de interes pentru domeniul SF", atât originale, cât și reeditări (dar fără a

pune la socoteală „romanele asociate media", romanele inspirate de jocuri, novelizările, romanele tipărite „la cerere" sau cele oferite pentru descărcare de pe internet), adică cu 1% mai puțin față de cele 2 516 titluri din 2005, al doilea an consecutiv de reducere cu 1% după câțiva ani de creșteri-record. (Numărul „cărților de interes" rămâne totuși aproximativ în aceeași zonă în care se află de mai mulți ani. Pentru a conferi o perspectivă temporală acestor cifre, voi aminti că în 2001 au fost publicate 2 158 de romane și în 2000 numai 1 927, așa că lucrurile nu s-au schimbat mult.) Numărul cărților originale a crescut cu 3% la 1 520, de la 1 469 de anul trecut, un nou record. Numărul retipăririlor a scăzut cu 7%, la 975, de la 1 047 de anul trecut. Numărul de romane SF noi a scăzut cu 14%, la 223, față de 258 de anul trecut. Numărul de romane fantasy noi a crescut cu 12%, la 463, față de 414 de anul trecut, alt record. Numărul cărților horror, care și-au revenit după colapsul din anii '90, a crescut cu 28%, la 271, față de 212 de anul trecut; în 2002, totalul cărților horror a fost de numai 112. (Creșterea în horror și fantasy poate fi pusă parțial pe seama valului de „romance paranormal", care este generat mai degrabă de industria romance decât de industria SF/fantasy/horror.)

Fiind ocupat cu lectura textelor scurte, anul acesta nu am avut timp să citesc multe romane, de aceea, ca de obicei, mă voi limita să le menționez pe cele care au primit multă atenție și aprecieri în 2006: *Rainbows End* (Ed. Tor) de Vernor Vinge, *Blindsight* (Ed. Tor) de Peter Watts, *Glasshouse* (Ed. Ace) de Charles Stross, *Horizons* (Ed. Tor) de Mary Rosenblum, *Nova Swing*[1] (Ed. Gollancz) de M. John Harrison, *Matriarch* (Ed. Eos) de Karen Traviss, *Soldier of Sidon* (Ed. Tor) de Gene Wolfe, *The Tourmaline* (Ed. Tor) de Paul Park, *Carnival* (Ed. Bantam Spectra) de Elizabeth Bear, *The Voyage of the Sable Keech* (Ed. Tor UK) de Neal Asher, *Sun of Suns* (Ed. Tor) de Karl Schroeder, *Pretender* (Ed. DAW) de C.J. Cherryh, *Majestrum* (Ed.

[1] *Nova Swing*, Editura Tritonic, 2009 (n. tr.).

Night Shade) de Matthew Hughes, *Trial of Flowers* (Ed. Night Shade) de Jay Lake, *The Armies of Memory* (Ed. Tor) de John Barnes, *Emperor* (Ed. Ace) de Stephen Baxter, *Eifelheim* (Ed. Tor) de Michael Flynn, *Keeping It Real* (Ed. Pyr) de Justina Robson, *The Virtu* (Ed. Ace) de Sarah Monette, *The Jennifer Morgue* (Ed. Golden Gryphon) de Charles Stross, *Polity Agent* (Ed. Tor UK) de Neal Asher, *The Privilege of the Sword* (Ed. Bantam Spectra) de Ellen Kushner, *The Last Witchfinder* (Ed. Morrow) de James Morrow, *Fugitives of Chaos* (Ed. Tor) de John C. Wright, *End of the World Blues* (Ed. Bantam Spectra) de Jon Courtenay Grimwood, *Genetopia* (Ed. Pyr) de Keith Brooke, *The Demon and the City* (Ed. Night Shade) de Liz Williams, *Mathematicians in Love* (Ed. Tor) de Rudy Rucker, *Three Days to Never* (Ed. Morrow) de Tim Powers, *Predor Moon* (Ed. Night Shade) de Neal Asher, *Voidfarer* (Ed. Tor) de Sean McMullen, *A Dirty Job* (Ed. Morrow) de Christopher Moore, *Idolon* (Ed. Bantam Spectra) de Mark Budz, *Solstice Wood* (Ed. Ace) de Patricia A. McKillip, *Farthing* (Ed. Tor) de Jo Walton şi *Lisey's Story*[1] (Ed. Hodder & Stoughton) de Stephen King.

Romanele de debut care au atras cea mai multă atenţie anul acesta au fost probabil *The Green Glass Sea* (Ed. Firebird) de Ellen Klages şi *A Shadow in Summer* (Ed. Tor) de Daniel Abraham. Alte romane de debut de anul acesta au fost: *Summer of the Apocalypse* (Ed. Edgewood Press) de James Van Pelt, *Temeraire*[2] (Ed. Del Rey) de Naomi Novik, *The Burning Girl* (Ed. Prime) de Holly Phillips, *Crystal Rain* (Ed. Tor) de Tobias Buckell, *Scar Night* (Ed. Bantam Spectra) de Alan Campbell, *The Patron Saint of Plagues* (Ed. Bantam Spectra) de Barth Anderson, *The Stolen Child* (Ed. Doubleday) de Keith Donohue, *Half Life* (Ed. HarperCollins) de Shelly Jackson, *The Lies of Locke Lamora* (Ed. Bantam Spectra) de Scott Lynch şi *In the Eye of Heaven* (Ed. Tor) de David Keck.

---

[1] *Povestea lui Lisey*, Ed. Nemira, 2007 (n. tr.).

[2] *Dragonul maiestăţii sale*, Ed. Nemira, 2010 (n. tr.).

Ca întotdeauna în ultima vreme au existat de asemenea unele cărţi cu elemente vădite aparţinând genului, scrise de autori mainstream recunoscuţi, printre care *Against the Day* (Ed. Penguin) de Thomas Pynchon şi *The Road*[1] (Ed. Picador) de Cormac McCarthy.

Listele acestea conţin şi romane fantasy şi combinaţii de genuri, aflate undeva la graniţa dintre SF şi fantasy, dar în ciuda plângerii frecvent auzite că fantasy-ul a „alungat" SF-ul de pe rafturile librăriilor, continuă să existe mult science fiction pur, bun, solid şi lipsit de ambiguităţi, incluzând cărţile scrise de Vinge, Watts, Rosenblum, Schroeder, Stross, Asher, Flynn, Harrison, Baxter şi mulţi alţii.

Tor a avut un an excelent, iar Ace s-a descurcat de asemenea destul de bine. Romanele tipărite de edituri mici ca Night Shade, Golden Gryphon şi Subterranean, un fenomen relativ nou (până destul de recent asemenea edituri se concentraseră asupra culegerilor de povestiri), devin şi ele într-o măsură tot mai mare parte din scenă.

După multe decenii, aceasta este perioada cea mai bună pentru a găsi reeditările unor romane aflate de mult în afara tiparului, aşa încât ar trebui să încercaţi să le cumpăraţi. Chiar fără a ţine seama de cărţile de genul „tipărire la cerere" care pot fi obţinute de pildă de la Wildside Press, de posibilitatea de a găsi pe internet titluri care n-au mai fost demult tipărite în format electronic, din surse ca Fictionwise, sau prin reeditări publicate de The Science Fiction Book Club, în prezent se reeditează atât de multe titluri, încât devine dificil să ofer o listă exhaustivă a lor; le voi enumera de aceea pe unele dintre cele mai importante de la marile grupuri editoriale şi editurile mici care mi-au atras atenţia. Tor a reeditat: *Time for the Stars* de Robert A. Heinlein, *Space Cadet* de Robert A. Heinlein, *The Witling* de Vernor Vinge, *Ender's Game*[2] de Orson Scott Card, *The Prestige*[3] de Christopher Priest,

---

[1] *Drumul*, Ed. Humanitas, 2010 (n. tr.).

[2] *Jocul lui Ender*, Ed. Nemira, mai multe ediţii (n. tr.).

[3] *Magicienii*, Ed. Nemira, 2006 (n. tr.).

An Old Friend of the Family de Fred Saberhagen şi *In the Garden of Iden* de Kage Baker; Orb a reeditat: *Mindswap*[1] de Robert Sheckley, *Treason* de Orson Scott Card, *A Fire in the Sun* de George Alec Effinger, *The Exile Kiss* de George Alec Effinger, *Brokedown Palace* de Steven Brust şi *Brother to Dragons, Companion to Owls* de Jane Lindskold; Ace a reeditat: *The Ophiuchi Hotline* şi *Titan*, ambele de John Varley, şi *Starship Troopers*[2] de Robert A. Heinlein; Del Rey a reeditat: *Red Planet* de Robert A. Heinlein şi *The Book of Skulls* de Robert Silverberg; Eos a reeditat: *A Canticle for Leibowitz*[3] de Walter M. Miller, Jr.; BenBella a reeditat: *Star Smashers of the Galaxy Rangers* de Harry Harrison; Night Shade Books a reeditat: *Hardwired*[4] de Walter Jon Williams, *Imaro* de Charles Saunders şi *Sung in Blood* de Glen Cook; Starscape a reeditat: *The Ice Dragon* de George R.R. Martin şi *Fur Magic* şi *Dragon Magic*, ambele de Andre Norton; Morrow a reeditat: *Good Omens*[5] de Terry Pratchett şi Neil Gaiman; HarperPerennial a reeditat: *Stardust*[6] de Neil Gaiman; Golden Gryphon a reeditat: *The Golden* de Lucius Shepard; Pyr a reeditat: *Macrolife* de George Zebrowski; Vintage a reeditat: A *Scanner Darkly*[7] de Philip K. Dick şi *Perfume*[8] de Patrick Suskind; Baen a reeditat (pe lângă omnibuzele menţionate deja): *Farnham's Freehold* de Robert A. Heinlein; Warner a reeditat: *Parable of the Sower* de Octavia Butler; Babbage a reeditat: *On Stranger Tides* de Tim Powers şi *A Splendid Chaos* de John Shirley; şi iBooks a reeditat: *Something Rich and Strange* de Patricia A. McKillip.

---

[1] *Transfer mental*, Ed. Nemira, 1999 (n. tr.).

[2] *Infanteria stelară*, mai multe ediţii la diverse edituri (n. tr.).

[3] *O cantică pentru Leibowitz*, Ed. RAO, 1997 (n. tr.).

[4] *Supercablat*, Ed. Nemira, 1996 (n. tr.).

[5] *Semne bune*, Ed. Tritonic, 2007 (n. tr.).

[6] *Pulbere de stele*, Ed. Tritonic, mai multe ediţii (n. tr.).

[7] *Substanţa M*, Ed. Nemira, 2007 (n. tr.).

[8] *Parfumul*, Ed. Humanitas, 2006 (n. tr.).

Pe lângă colecțiile de tip omnibuz care combină povestiri și romane, pe care le-am amintit în general în secțiunea dedicată culegerilor de povestiri de mai jos, a existat un omnibuz de patru romane în seria Patternmaster de Octavia Butler, *Seed to Harvest* (Ed. Warner). În plus, multe omnibuze de romane – și multe romane individuale – sunt retipărite anual de The Science Fiction Book Club, prea multe pentru a le enumera individual aici.

Este realmente greu de spus care roman va câștiga anul acesta premiile cele mai importante. Din cauza bizarei reguli a „eligibilității rulante" a SFWA, patru din cele șase romane care sunt finaliste anul acesta pentru Premiul Nebula au apărut de fapt în anul 2005, unele dintre ele au fost probabil deja uitate și nici pentru Premiul Hugo nu pare să existe un favorit clar. Ca atare aveți același șanse de a ghici ca și mine.

2006 a fost alt an bun pentru culegerile de povestiri, notabil îndeosebi pentru unele retrospective care au acoperit întreaga carieră a unor autori celebri. Cele mai bune culegeri ale anului au inclus: *Galactic North* (Ed. Gollancz) și *Zima Blue and Other Stories* (Ed. Night Shade) ambele de Alastair Reynolds, *The Line Between* (Ed. Tachyon) de Peter S. Beagle, *Visionary in Residence* (Ed. Thunder's Mouth) de Bruce Sterling, *Resplendent* (Ed. Gollancz) de Stephen Baxter, *The Chains That You Refuse* (Ed. Night Shade) de Elizabeth Bear, *Fragile Things* (Ed. HarperCollins) de Neil Gaiman, *Dark Mondays* (Ed. Night Shade) de Kage Baker, *Past Magic* (Ed. PS Publishing) de Ian R. McLeod, *Shuteye for the Timebroker* (Ed. Thunder's Mouth) de Paul Di Filippo, *Where or When* (Ed. PS Publishing) de Steven Utley, *The Empire of Ice Cream* (Ed. Golden Gryphon) de Jeffrey Ford, *The Ladies of Grace Adieu and Other Stories*[1] (Ed. Bloomsbury) de Susanna Clarke, *Giant Lizards from Another Star* (Ed. NESFA Press) de Ken MacLeod, *New Dreams from Old* (Ed. Pyr) de Mike Resnick,

[1] *Doamnele din Grace Adieu și alte povestiri*, Ed. RAO, 2008 (n. tr.).

In the Forest of Forgetting (Ed. Prime) de Theodora Goss şi o versiune revizuită şi extinsă a culegerii *Toast* (Ed. Cosmos Books) publicată de Charles Stross în anul 2002; plus diverse culegeri excelente de prezentare retrospectivă a unei cariere: *The Collected Stories of Robert Silverberg, Vol. One: To Be Continued* (Ed. Subterranean) de Robert Silverberg, *In the Beginning: Tales from the Pulp Era* (Ed. Subterranean) de Robert Silverberg, *A Separate War and Other Stories* (Ed. Ace) de Joe Haldeman, *War Stories* (Ed. Night Shade) de Joe Haldeman (omnibuz care conţine două romane, *War Year* şi *1968* şi şapte povestiri), *The Best of Philip Jose Farmer* (Ed. Subterranean) de Philip Jose Farmer, *Pearls from Peoria* (Ed. Subterranean) de Philip Jose Farmer (o culegere mixtă de ficţiune şi non-ficţiune), *Strange Relations* (Ed. Baen) de Philip Jose Farmer (omnibuz cu două romane, *The Lovers* şi *Flesh*, plus mai multe povestiri), *From Other Shores* (Ed. NESFA Press) de Chad Oliver, *We the Underpeople* (Ed. Baen) de Cordwainer Smith (omnibuz cu romanul *Nostrillia*, plus cinci dintre cele mai cunoscute povestiri), *Transgalactic* (Ed. Baen) de A.E. van Vogt (omnibuz cu zece povestiri plus romanul *The Wizard of Linn*[1]), *Clarke's Universe* (Ed. iBooks) de Arthur C. Clarke (omnibuz cu romanul *A Fall of Moondust* din 1961 plus două nuvelete), *Time Patrol*[2] (Ed. Baen) de Poul Anderson (omnibuz cu nouă povestiri din „Patrula Timpului", plus romanul *The Year of the Ransom*), *Vintage PKD* (Ed. Vintage) de Philip K. Dick (povestiri plus extrase din cinci romane), *The Trouble with Aliens* (Ed. Baen) de Christopher Anvil, *The Complete Hammer's Slammers: Volume One* (Ed. Night Shade) de David Drake şi *The Crucible of Power: The Collected Stories of Jack Williamson, Volume Five* (Ed. Haffner Press) de Jack Williamson.

Alte colecţii bune au fost: *Threshold Shift* (Ed. Golden Gryphon) de Eric Brown, *Pictures from an Expedition* (Ed. Night Shade) de

---

[1] *Vrăjitorul din Linn*, Ed. Nemira, 1998 (n. tr.).

[2] *Patrula timpului*. Ed. Nemira, 1994 (n. tr.).

Alexander C. Irvine, *American Morons* (Ed. Earthling) de Glen Hirshberg, *Outbound* (Ed. ISFiC) de Jack McDevitt, *Show and Tell and Other Stories* (Ed. Tropism Press) de Greg Van Eekhout, *Absolute Uncertainty* (Ed. Aqueduct Press) de Lucy Sussex, *The Draco Tavern* (Ed. Tor) de Larry Niven, *The Ocean and All Its Devices* (Ed. Subterranean) de William Browning Spencer, *Strange Birds* (Ed. DreamHaven) de Gene Wolfe, *Red Spikes* (Ed. Allen & Unwyn Australia) de Margo Lanagan, *White Time* (Ed. HarperCollins/Ed. Eos) de Margo Lanagan, *Basic Black* (Ed. Cemetery Dance) de Terry Dowling, *Alabaster* (Ed. Subterranean) de Caitlin R. Kiernan, *The Engineer Reconditioned* (Ed. Wildside Press/Ed. Cosmos Books) de Neal Asher, *Creative Destruction* (Ed. Wildside Press) de Edward M. Lerner, *Map of Dreams* (Ed. Golden Gryphon) de M. Rickert, *The Man from the Diogenes Club* (Ed. MonkeyBrain) de Kim Newman, *In Persuasion Nation* (Ed. Riverhead) de George Saunders, *Last Week's Apocalypse* (Ed. Night Shade) de Douglas Lain și *The Butterflies of Memory* (Ed. PS Publishing) de Ian Watson. Dansând grațios în manieră postmodernă pe muchia dintre ficțiune și critică literară/satiră este *Plumage from Pegasus* (Ed. Cosmos), o culegere de rubrici satirice semnate de Paul Di Filippo din *The Magazine of Fantasy & Science Fiction*, tăioase, amuzante, și adesea foarte inteligente.

Dintre culegerile reeditate merită amintite: *Swords and Deviltry* (Ed. DH Press) de Fritz Leiber, *Deathbird Stories* (Ed. Orb) de Harlan Ellison; *The City of Saints and Madmen: The Book of Ambergris* (Ed. Bantam Spectra) de Jeff VanderMeer, *Moonlight and Vines* (Ed. Orb) de Charles De Lint și *Africa Zero* (Ed. Prime) de Neal Asher.

„Culegerile electronice" continuă să fie disponibile pentru descărcare on-line de pe site-uri ca *Fictionwise* și *Electric Story*, iar Science Fiction Book Club oferă multe culegeri exclusive care nu pot fi găsite altundeva (poate că cea mai valoroasă anul acesta este *Two-Handed Engine*, realizată de David Curtis, o uriașă culegere retrospectivă a

operelor lui Henry Kuttner şi C.L. Moore, care în ediţia originală de la o mică editură costa aproape o sută de dolari).

Chiar într-o măsură mai mare decât de obicei, grosul culegerilor publicate anul acesta au aparţinut editurilor mici; îndeosebi Night Shade Books şi Subterranean devin adevărate forţe în domeniu, deşi Golden Gryphon, Thunder's Mouth, NESFA şi alte edituri mici continuă să publice un număr satisfăcător de culegeri. Editurile mari ca Tor, Baen şi Eos continuă să publice câteva culegeri pe an (cu Baen fiind probabil singura care *creşte* numărul lor), dar în general dacă doriţi culegeri trebuie să căutaţi editurile mici. Din fericire, odată cu dezvoltarea vânzării cărţilor on-line, asta a devenit mult mai uşor, deoarece multe edituri mici au acum site-uri de pe care puteţi comanda (căutaţi pe Google numele editurii), aşa încât culegerile bune de povestiri *pot* fi găsite dacă depuneţi efortul mic de a le descoperi.

Piaţa antologiilor de retipăriri a fost şi anul acesta destul de puternică. Recolta în permanentă creştere de antologii „Best of the Year" oferă de obicei raportul cel mai bun calitate/preţ, alături de antologiile anuale de premii. Uneori este greu de ţinut evidenţa lor, deoarece proliferează foarte rapid, dar, din câte pot spune, în 2006 au existat *treisprezece* antologii „Best of the Year" de diverse tipuri. Science fiction-ul a fost acoperit în cinci antologii: cea pe care o ţineţi acum în mână (cu greutate; probabil că trebuie s-o puneţi deschisă pe o masă şi să vă aplecaţi deasupra ei), seria *The Year's Best Science Fiction* de la St Martin's Griffin, realizată de Gardner Dozois, ajunsă la numărul douăzeci şi patru; seria *Year's Best* SF (Ed. Eos), realizată de David G. Hartwell şi Kathryn Cramer, ajunsă la al unsprezecelea volum anual, *Best Short Novels: 2006* (Ed. Science Fiction Book Club), realizată de Jonathan Strahan; şi două serii noi, *Science Fiction: The Best of the Year 2006* (Ed. Prime), realizată de Richard Horton, şi *Science Fiction: The Very Best of 2006* (Ed. Locus Press), realizată de Jonathan Strahan. Antologia anuală Nebula Awards

conţine de obicei science fiction şi fantasy de diverse tipuri, funcţionând ca o antologie „Best of the Year" *de facto*, deşi de obicei nu este trecută în rândul acestora; ediţia de anul acesta a fost *Nebula Awards Showcase 2006* (Ed. Roc), realizată de Gardner Dozois. Au existat trei antologii „Best of the Year" de horror: cea mai recentă ediţie din seria britanică *The Mammoth Book of Best New Horror* (Ed. Robinson, Caroll & Graff), realizată de Stephen Jones, ajunsă la al şaptesprezecelea volum; jumătatea realizată de Ellen Datlow din volumul uriaş dedicat horrorului şi fantasy-ului, *The Year's Best Fantasy and Horror*[1] (Ed. St Martin's Griffin), realizată de Ellen Datlow, Kelly Link şi Gavin Grant, ajunsă anul acesta la numărul nouăsprezece; şi o serie nouă, *Horror: The Best of the Year 2006 Edition* (Ed. Prime), realizată de John Gregory Betancourt şi Sean Wallace. Fantasy-ul a fost acoperit de patru antologii: jumătatea realizată de Kelly Link şi Gavin Grant din antologia Datlow/Link & Grant; *Year's Best Fantasy* 6, realizată de David G. Hartwell şi Katherine Cramer, care a trecut de la Editura Eos la Tachyon; *Fantasy: The Very Best of 2005*, realizată de Jonathan Strahan, care a trecut de la editura iBooks la Locus Press, a renunţat la un editor (acum este realizată numai de Strahan, nu şi de Karen Harber) şi şi-a modificat uşor titlul; şi seria nouă *Fantasy: The Best of the Year 2006* (Ed. Prime), realizată de Rich Horton. A mai existat de asemenea *The Best of the Rest 4* (Ed. Suddenly Press), realizată de Brian Youmans, care acoperă revistele de tiraj mic, în majoritate materiale slipstream cu câteva povestiri ce ar putea fi considerate fantasy, şi *The 2006 Rhysling Anthology* (Science Fiction Poetry Association/Ed. Dark Regions Press), realizată de Drew Morse, care compilează poeziile câştigătoare ale Premiului Rhysling din anul respectiv. Dacă puneţi la socoteală antologiile Nebula şi Rhysling, în 2006 au fost *cincisprezece* antologii „Best of the Year" de diverse tipuri,

---

[1] *The Year's Best Fantasy and Horror*, vol. 3, Ed. Nemira, 2010 (n. tr.).

iar altele sunt în stadiu de proiect; o antologie „Best of the Year" Space Opera este în plan pentru la anul.

În mod clar cea mai bună antologie de reeditări a anului care n-a făcut parte dintr-o serie a fost *The Space Opera Renaissance* (Ed. Tor), realizată de David Hartwell şi Kathryn Cramer (deşi antologiile menţionate anterior, *The Mammoth Book of Extreme SF* şi *Feeling Very Strange: The Slipstream Anthology*, care au combinat retipăriri şi texte originale, dar în majoritate retipăriri, ar merita de asemenea să fie luate în seamă); nu trebuie să fiţi de acord cu toate teoriile estetice complexe ale editorilor pentru a înţelege că o antologie care conţine povestiri ca „The Game of Rat and Dragon" de Cordwainer Smith, „Grist" de Tony Daniel, „Bear Trap" de Charles Stross, „Recording Angel" de Paul J. McAuley, „Spirey and the Queen" de Alastair Reynolds şi alte douăzeci şi şapte de povestiri de mâna întâi, incluzând textul complex al romanului *Empire Star* de Samuel R. Delany, va fi, fără doar şi poate, unul dintre volumele cele mai bune ale anului, care merită mai mult decât preţul de pe copertă. Merită amintite şi *Daughters of Earth: Feminist Science Fiction in the Twentieth Century* (Ed. Wesleyan University Press), realizată de Justine Larbalestier, o antologie care funcţionează în acelaşi timp drept colecţie de articole critice, întrucât fiecare povestire este împerecheată cu un articol critic despre autorul ei, *Novel Ideas-Science Fiction* (Ed. DAW) şi *Novel Ideas-Fantasy* (Ed. DAW), ambele realizate de Brian M. Thomsen, şi ambele conţinând povestiri care ulterior au fost extinse în romane, *The Dedalus Book of Finnish Fantasy* (Ed. Dedalus), realizată de Johanna Sinisalo şi *This Is My Funniest: Leading Science Fiction Writers Present Their Funniest Stories Ever* (Ed. BenBella), realizată de Mike Resnick. Amintesc fără comentarii *Futures Past* (Ed. Ace), realizată de Jack Dann şi Gardner Dozois.

Antologii reeditate şi merituoase au fost printre altele *Far Horizons* (Ed. Eos), realizată de Robert Silverberg, şi *The Science Fiction Century, Volume One* (Ed. Orb), realizată de David G. Hartwell.

Cartea cea mai remarcabilă dintr-un an altfel destul de palid în domeniul cărţilor de non-ficţiune şi referinţă orientate spre SF şi fantasy a fost neîndoios mult aşteptata biografie a lui Tiptree, *James Tiptree Jr.: The Double Life of Alice B. Sheldon* (Ed. St Martin's Press) de Julie Phillips; nu numai că va rămâne biografia definitivă a acestui complex şi fascinant personaj literar, dar este una dintre cele mai bune biografii literare ale *oricărui* scriitor, din gen sau din afara lui, pe care am citit-o de mult timp. Alte cărţi despre autori specifici, biografii, studii critice, sau combinaţii ale ambelor, au inclus *Blood and Thunder: The Life and Art of Robert E. Howard* (Ed. Monkey-Brain) de Mark Finn, *The Freedom of Fantastic Things: Selected Criticisms on Clark Ashton Smith* (Ed. Hippocampus Press), realizată de Scott Connors, *The Long and the Short of It: More Essays on the Fiction of Gene Wolfe* (Ed. iUniverse) de Robert Borski, *Myths for the Modern Age: Philip Jose Farmer's Wold Newton Universe* (Ed. MonkeyBrain), realizată de Win Scott Eckert, *Visions and (Re-)Visions* (Ed. Liverpool University Press) de Robert Philmus şi un studiu al aşa-numitelor romane juvenile ale lui Robert A. Heinlein (în prezent ar fi numite romane Young Adult), *Heinlein's Children: The Juveniles* (Ed. Advent Publishers) de Joseph T. Major. Antologia amintită mai devreme, *Daughters of Earth: Feminist Science Fiction in the Twentieth Century* (Ed. Wesleyan University Press), realizată de Justine Larbalestier, merită să fie menţionată şi aici, de data aceasta ca o culegere de eseuri critice, nu de povestiri. Altă lucrare critică este *The Darkening Garden: A Short Lexicon of Horror* (Ed. Payseur & Schmidt) de John Clute.

Singura carte de referinţă *per se* este oarecum excentrica *The History of Science Fiction* (Ed. Palgrave) de Adam Roberts, care conţine unele opinii contestabile, dar care oferă multe informaţii interesante, îndeosebi despre SF-ul dinainte de 1900. Iar autori care vorbesc cu propriile lor voci şi cuvinte pot fi găsiţi în *Worldcon Guest of Honor Speeches* (Ed. ISFiC), realizată de Mike Resnick şi Joe Siclari, şi *The*

Wand in the Word: Conversations with Writers of Fantasy (Ed. Candlewick), realizată de Leonard S. Marcus.

A fost un an destul de bun în domeniul albumelor de artă, cu câteva culegeri retrospective ale operelor unor artiști bine-cunoscuți în gen, printre care: *Cover Story: The Art of John Picacio* (Ed. MonkeyBrain) de John Picacio, *Kiddography: The Art and Life of Tom Kidd* (Ed. Paper Tiger) de Tom Kidd, *RFK: The Art of Roy G. Krenkel* de Roy G. Krenkel, *Origins: The Art of John Jude Palencar* (Ed. Underwood Books) de John Jude Palencar, *James Bama: American Realist* (Ed. Flesk Publications) de Brian M. Kane, *The Fabulous Women of Boris Vallejo and Julie Bell* (Ed. Paper Tiger) de Boris Vallejo și Julie Bell, *r/evolution: The Art of Jon Foster* (Ed. Underwood Books) de Jon Foster și *The Art of Michael Parks* (Ed. Swan King) de Michael Parks.

Cei care studiază istoria artei vor dori să consulte *Wally's World: The Brilliant Life and Tragic Death of Wally Wood, The World's Second-Best Comic Book Artist* (Ed. Vanguard), realizată de Steve Starger și J. David Spurlock, iar fanii decedatului artist al macabrului Edward Gorey vor dori *Amphigorey Again* (Harcourt) de Edward Gorey, o compilație de materiale necolecționate, neapărute în culegerea sa anterioară, clasica *Amphigorey*. Și, ca de obicei, una dintre investițiile cele mai valoroase a fost probabil cea mai recentă ediție a retrospectivei în stil „Best of the Year" a artei plastice fantastice, *Spectrum 13: The Best in Contemporary Fantastic Art* (Ed. Underwood Books), realizată de Cathy Fenner și Arnie Fenner.

Anul acesta se pare că n-au existat multe cărți interesante de nonficțiune mai generale asociate genului. Cea mai remarcabilă a fost o reeditare a culegerii de eseuri *Adventures in Unhistory: Conjectures on the Factual Foundations of Several Ancient Legends* (Ed. Tor) de Avram Davidson, care existase mult timp numai sub forma unui hardcover foarte scump publicat de o editură mică și care este exact ceea ce anunță subtitlul: explorări amănunțite și fascinante ale unor

posibile fundamente reale dinapoia unor creaturi ca sirenele, dragonii şi unicornii, plus Prester John şi pasărea roc. Îl puteţi vedea pe Davidson, celebru prin discursurile sale, operând la modul cel mai discursiv; deşi unii cititori moderni pot fi iritaţi de stilul în care divaghează, cartea este un tezaur pentru cei care o pot aprecia şi chiar savura, iar erudiţia imensă şi excentrică a lui Davidson răzbate aproape la fiecare rând, incluzând informaţii despre subiecte stranii, practic de negăsit altundeva. Este ceva mai greu să justific totuşi asocierea cu genul SF/F când menţionez *1491: New Revelations of the Americas Before Columbus* (Ed. Vintage) de Charles C. Mann, disponibilă acum de asemenea într-o ediţie paperback ieftină şi aproape la fel de bogată în informaţii pe care nu le-aţi mai întâlnit niciodată ca şi cartea lui Davidson, decât poate fiorul de gen science fiction care ne străbate când aflăm că aproape tot ceea ce cunoşteam despre o întreagă epocă şi regiune a lumii este eronat, şi când vedem că în locul lor este pictat un univers nou. La un nivel mai puţin profund, dar plăcut, *The Book of General Ignorance*[1] (Ed. Faber and Faber) de John Lloyd şi John Mitchinson, demonstrează că aproape tot ceea ce ştiţi despre *orice* este greşit şi face din ea o carte perfectă pentru sala de baie, îngăduindu-vă să aflaţi câte nări aveţi de fapt (patru) sau câte neveste a avut de fapt Henric al VIII-lea (două) în acele puţine minute din zi care altfel ar fi irosite. Similar, noua carte de John McPhee – singurul scriitor pe care-l cunosc şi care poate face nu doar interesante, ci fascinante, subiecte considerate de obicei neinteresante (pescuitul scrumbiilor, portocalele, construirea unei canoe din coajă de mesteacăn, şi, pentru mine, baschetul) –, *Uncommon Carriers* (Ed. Farrar, Straus and Giroux), ne arată cum operează *într-adevăr* în detalii amănunţite şi clipă de clipă sisteme de obicei neexaminate şi considerate ca înţelese de la sine, ca marfarele lungi de peste un kilometru,

[1] *Cartea ignoranţei. Mic tratat pentru cei care ştiu că... nu ştiu*, Ed. Nemira, 2007 (n. tr.).

barjele fluviale, camioanele cu optsprezece roți care transportă trailere în lungul și latul SUA, ba chiar și sursele UPS; nu trebuie ratată dacă doriți să știți cum funcționează de fapt infrastructura civilizației din jur.

2006 a părut un an relativ banal și lesne de dat uitării pentru filmele din domeniul SF/F, deși au fost multe și unele au avut încasări frumoase, iar altele au fost chiar de calitate. Potrivit site-ului Box Office Mojo (www.boxofficemojo.com), șapte dintre primele zece filme ca încasări pe plan mondial în 2006 au fost science fiction/fantasy – ba chiar opt din zece, dacă încadrăm aici *Codul lui da Vinci*, ceea ce nu este tocmai lipsit de logică dacă ținem seama de similitudinea sa cu subgenul istorii secrete/conspirații oculte. Zece dintre primele *douăzeci* de filme ca încasări pe plan mondial în 2006 au fost science fiction/fantasy – ba chiar unsprezece, dacă încadrăm *Codul lui da Vinci*. (Rezist tentației de a include noul film James Bond, *Casino Royale*, printre peliculele de gen; deși este în mod clar un fel de fantasy, afirmația că ar fi un film de gen ar însemna să extindem definiția „genului" dincolo de punctul ei de utilitate.)

Toate filmele acelea au fost însă fantasy de un fel sau altul, ori au făcut parte din categoria supereroi/comicsuri. Dacă insistați asupra unui film *science fiction* în loc de un fantasy, va trebui să coborâți pe lista încasărilor până la poziția 88, unde apare *Copiii tatălui*, singurul film de pe listă care ar putea în mod justificat să fie numit SF, iar nu fantasy; *Viziuni întunecate* nu apare nici măcar pe lista primelor 150 de filme.

Prin urmare filmele fantasy de diverse feluri merg bine, cel puțin la box-office; filmele science fiction practic nici nu există.

De fapt, din câte pot spune, în 2006 au existat doar două filme indiscutabil science fiction – anterior menționatele *Copiii tatălui* și *Viziuni întunecate*, plus alte câteva despre care ați putea susține că sunt SF, în funcție de cât de mult sunteți dispus să deformați definiția science fictionului, ca *Dincolo de trecut*, *Fântâna* și (într-o măsură

mai redusă) *Prestigiul. Copiii tatălui* a înregistrat în mod neîndoios cel mai mare succes comercial şi critic dintre toate filmele SF, şi încă la mare distanţă, chiar dacă pe lista de box-office apare abia pe poziţia 88. Este realmente un film bine regizat şi bine produs (deşi logica intrigii suferă), iar audienţa mainstream şi criticii au răspuns pozitiv; în cazul spectatorilor SF, problema este, bineînţeles, că ei au mai văzut scenariul acesta, dacă nu în filme, atunci în romane şi povestiri, cel puţin încă din anii 1950, astfel că n-au existat surprize. *Viziuni întunecate*, adaptat după unul dintre romanele cele mai singulare şi autobiografice ale lui Philip K. Dick (este practic o versiune a experienţelor destul de terifiante ale autorului în cultura underground a drogurilor din Berkeley, California, în anii 1970, cu o spoială SF care să justifice încadrarea în gen), este un film mult mai dificil şi ambiţios din punct de vedere artistic care, în opinia mea, n-a avut pe de-a întregul succes, nici chiar în condiţiile pe care le-a autoimpus. Surprinde destul de bine *sentimentul* estetic subtil al operei lui Dick, totuşi este o experienţă cinematografică deconcertantă şi lipsită de implicare, şi chiar dacă mare parte din carte degajă o ilaritate sumbră, aceasta nu se transmite şi pe ecran, nici chiar atunci când pălăvrăgelile drogatului nebun din carte sunt preluate aproape cuvânt cu cuvânt. Consider că mare parte din problemă provine din tehnica rotoscoping, care transformă întregul film într-un soi de animaţie, o tehnică ce mi se pare o pretenţiozitate artistică inutilă şi care îl ţine pe spectator *în exteriorul* lumii poveştii, în loc să-l implice în mod intim în aceasta; cred că efectele de tip „scramble suit" ar fi funcţionat de asemenea mai bine dacă *n-ar fi fost* rotoscopat totul din film. *Dincolo de trecut* a fost un thriller abil cu terorişti, cu un gadget de călătorie temporală nu prea bine pus la punct, care a fost adăugat ca element de intrigă pentru a-i permite eroului să recâştige fata, care murise în primele minute ale filmului; ar fi funcţionat mai bine ca thriller curat, fără adăugarea călătoriei temporale. *Fântâna* a fost fie subtil şi profund, fie complet incomprehensibil, în funcţie

de criticul pe care l-ați întrebat; intriga sa foarte complexă amestecă conchistadori din secolul al XVI-lea și astronauți din secolul al XXVI-lea într-un context care îngreunează precizarea realității.

Revenind la filmele fantasy, blockbusterul a fost în mod clar *Piraților din Caraibe: Cufărul mortului*, care a câștigat cu aproape 180 de milioane de dolari mai mult decât următorul film de pe lista campionilor la box-office: *Mașini. Cufărul mortului* nu-i nici pe departe la fel de bun ca primul film din serie, *Piraților din Caraibe: Blestemul perlei negre*, din 2003; urmarea este excesiv de lungă și excesiv de complicată, și-și pierde întruna firul intrigii. Totuși a reușit să ofere suficientă acțiune în ritm rapid, umor și efecte speciale CGI pentru a-și satisface spectatorii și a face realmente să merite cumpărarea unui bilet la cinematograf în loc de a aștepta lansarea DVD-ului (ceea ce se întâmplă cu marea majoritate a filmelor lansate în prezent).

Filmul fantasy cel mai aclamat de critică anul acesta a fost probabil *Labirintul lui Pan*, o peliculă sumbră și violentă, în același timp foarte imaginativă și abundând în imagini vizuale superbe. Au fost apoi cele două filme rivale despre „scamatori din epoca victoriană", *Iluzionistul* și *Prestigiul*, socotite de obicei printre filmele fantasy ale anului, deși unicul element fantastic din *Prestigiul* este de fapt un gadget science fiction mai degrabă naiv, scos din joben grație faimosului savant nebun din secolul al XIX-lea Nicola Tesla, iar o examinare atentă a *Iluzionistului* dovedește că nu conține absolut niciun element fantastic (deși mă îndoiesc că arta iluzionismului în secolul al XIX-lea ar fi putut cu adevărat produce unele dintre efectele pe care le arată scamatorul; rămâne totuși un aspect interpretabil). Dintre cele două, *Iluzionistul* mi-a plăcut mai mult, pentru că este mai compact și mai scurt, mai precis focalizat, decât complicatul (probabil ultracomplicatul) *Prestigiu*, pentru calitatea remarcabilă a imaginilor și pentru interpretarea caldă a lui Paul Giamatti, care în mâini mai puțin experte ar fi putut ușor deveni îngroșată de stereotipurile unui polițist corupt. *O noapte la muzeu* a fost plăcut, chiar dacă

facil, deşi m-a iritat puţin că (la fel ca *Bill and Ted's Excellent Adventure* înaintea sa) un film care învaţă în mod aparent valoarea istoriei nu s-a sinchisit să folosească istorie reală în locul uneia reduse prosteşte la nivelul unei animaţii. *Mai mult decât ficţiune* a avut o premisă metaficţională interesantă cu care în general n-a ştiut ce să facă, iar *Dădaca McPhee* a fost un film pentru copii plin de bune intenţii care a lăsat impresia unei variante uşurele de *Mary Poppins*.

Multe dintre filmele fantasy ale anului au avut însă şi mai puţin succes. *Eragon* a părut că a fost asamblat dintr-o trusă care conţinea bucăţele din *Stăpânul inelelor*, bucăţele din seria Dragonrider a lui Anne McCaffrey, bucăţele din *Terramare*, bucăţele din *Narnia* şi aşa mai departe şi n-a avut nici pe departe succesul sperat de producători. *Casa de lângă lac* a fost un romance lacrimogen, cam lipsit de sens în esenţă, iar *Doamna din apă* a fost obişnuitul produs bizar de la M. Night Shyamalan, care pare să fi devenit tot mai incoerent cu fiecare film nou. *Click – zapând prin viaţă* a fost o tentativă de a combina o comedie vulgară cu metafizica, cu rezultate nu teribil de încurajatoare. *Omul de răchită* a fost pur şi simplu slab; filmul original avea de asemenea problemele sale (ba chiar destule), dar a părut o capodoperă pe lângă acest remake jalnic. Din păcate, cam acelaşi lucru se poate concluziona despre *Blănosul*. *Tristan şi Isolda* a fost alt film „istoric" de buget mare din categoria săbii-şi-sandale care s-a prăbuşit la box-office; niciunul dintre acestea n-a mai câştigat bani după *Gladiatorul*, totuşi Hollywood continuă să le producă pe bandă rulantă.

Anul acesta trebuie să se fi rupt un stăvilar al animaţiei, deoarece a fost o inundaţie de filme. *Maşini*, *Epoca de gheaţă 2: Dezgheţul*, *Happy Feet – Mumble cel mai tare dansator*, *Peste tufiş*, *Aruncat la canal*, *Grajdul vesel*, *Curiosul George*, *Garfield 2*, *Reţeaua miraculoasă*, *Monster House – Casa e un monstru!* şi *Lucas, spaima furnicilor*. Cele mai multe n-au fost foarte bune. Cel mai bun, şi care s-a descurcat cel mai bine la box-office, a fost *Maşini*, deşi nu s-a ridicat la standardele unor producţii Pixar ca *Jucăriile*, *În căutarea lui Nemo* sau *Incredibilii*, fiind

corect şi bine animat, dar niţel cam plictisitor. *Monster House – Casa e un monstru!* a avut câteva tuşe excentrice şi inteligente, cu efecte CGI de calitate, însă intriga şi caracterizările au fost destul de generice. Nu mi-a plăcut *Happy Feet – Mumble cel mai tare dansator,* deşi a obţinut Oscarul. Cel mai stupid, de departe, a fost *Lucas, spaima furnicilor.*

N-a fost un an foarte bun nici pentru filmele din categoria supereroi/comicsuri. Cel mai bun dintre multe slabe a fost *Superman revine,* deşi rămâne de văzut dacă a produs destulă scânteie pentru a revitaliza franşiza. *X-Men: Ultima înfruntare* a fost cel mai slab dintre cele trei filme „X-Men", cu o intrigă aproape incoerentă, lipsită de sens până şi după standardele comicsurilor şi care probabil că i-a scandalizat pe fani, deoarece a omorât câteva personaje majore (pe de altă parte, în mod previzibil, efectele speciale au fost excelente). *V de la Vendetta* a fost groaznic şi repugnat de creatorul romanului grafic original după care a fost adaptat. Chiar dacă n-a fost la fel de stupid, totuşi, ca *Fosta mea supergagică.*

Nu m-am putut mobiliza să văd extrem de violentul *Apocalypto,* aşa că va trebui să decideţi singuri în privinţa respectivă. De asemenea, n-am văzut *Dealuri însângerate, Coborâre întunecată* sau remake-ul după *Masacrul din Texas;* nu par să fi avut succesul care fusese anticipat, deşi observ că în cinematografe rulează acum o urmare la *Dealuri însângerate.*

Pentru la anul: probabil un nou film *Harry Potter,* un alt film *Omul-păianjen,* alt film *Cei 4 fantastici* şi un film *Transformers.* Nu tocmai ceva ce să aşteptăm cu sufletul la gură, în opinia mea. Să sperăm în surprize.

Science fiction-ul pare să meargă mult mai bine la televiziune, unde rulează câteva seriale care nu numai că sunt SF adevărate, ci sunt şi destul de bune, şi au de asemenea audienţe notabile. Pe primul loc se află *Battlestar Galactica* (în ciuda faptului că ratingul i-a scăzut în sezonul acesta), care a continuat să ofere episoade fascinante, pline de încordare, deşi mă irită uneori caracteristica generală rece,

sufocantă a serialului, rareori sau poate chiar niciodată destinsă de umor. Un serial nou în anul acesta, *Jericho*, despre postefectele unui război atomic asupra locuitorilor unui orășel din Kansas a avut de asemenea succes comercial, cel puțin moderat, și pare probabil să fie continuat încă un sezon; ca și *Copiii tatălui*, nu conține nimic din ceea ce cititorii cu experiență din gen să nu fi văzut deja în zeci (dacă nu sute) de povestiri și romane postatomice, dar probabil că este un teritoriu nou pentru majoritatea telespectatorilor și este bine produs și interpretat; capătă note mari din partea mea fiindcă este science fiction adevărat, chiar dacă dintr-o varietate familiară. Juraţii încă n-au anunțat dacă *Lost: Naufragiații* este science fiction sau un fel de fantasy (poate în continuare să fie dirijat în oricare dintre direcțiile acestea, deși dacă este SF ar avea multe de explicat și justificat logic), iar povestea de fundal a devenit atât de complicată, încât mă întreb dacă mai este posibil să vină cu un „răspuns" care să lege cu succes laolaltă toate capetele firelor. În plus, se confruntă cu problema, încorporată în natura serialului, că răspunsurile pe care le oferă pentru mistere nu vor fi aproape niciodată la fel de interesante ca misterele în sine. Continuă să fie un serial destul de plăcut și lesne de urmărit, deși anul acesta a oscilat în ratinguri, poate ca urmare a deciziei deloc inspirate de a lansa al treilea sezon toamna și de a se opri apoi pentru patru luni înainte de a reîncepe cu episoade noi în februarie, ceea ce i-a determinat pe telespectatori fie să-și piardă interesul, fie să devină nemulțumiți sau dezamăgiți. Să sperăm că va dura destul pentru a-și rezolva toată istoria incredibil de complexă, înainte de a fi încheiat, fiindcă vor fi milioane de telespectatori realmente frustrați și iritați.

A luat sfârșit finalmente foarte lungul serial *Stargate: SG-1*, deși continuă produsul său derivat *Stargate: Atlantis*. *Invazia*, ultimul dintre cele trei seriale de „invazii extraterestre" (*Invazia*, *Surface* și *Punct de criză*), inspirate toate în mod clar de imensul succes original al lui *Lost: Naufragiații*, a dispărut anul acesta după *Punct de criză* și *Surface*, și cred că *Eureka* a decedat de asemenea. (În mod interesant,

câteva dintre noile seriale de anul acesta care au avut succes până acum, ca *Jericho* şi *Eroii*, dovedesc în mod clar influenţa estetică jucată de *Lost: Naufragiaţii*.)

În această privinţă *Eroii* a fost blockbusterul surpriză al sezonului, un serial cu supereroi, complex şi inteligent făcut, care seamănă cu *Lost: Naufragiaţii* combinat cu *Dosarele-X*, plus niţel *X-Men* (*Jericho* aduce mai degrabă cu o combinaţie improbabilă între *Lost: Naufragiaţii*, *Northern Exposure* şi miniserialul postatomic *Ziua de după*). Serialul a înregistrat un succes fenomenal şi nu încape îndoială că va continua şi sezonul viitor. Lungul serial *Smallville*, aventurile lui Superman înainte de a-şi îmbrăca mantia şi colanţii – şi pentru o vreme singurul serial TV cu supereroi –, continuă de asemenea, deşi cred că planurile producătorilor de a lansa seriale derivate despre Aquaman şi Green Arrow nu vor avea succes. Foarte lungul serial (din categoria „lupt cu magie împotriva ameninţărilor supranaturale") *Farmece* a răposat finalmente (şi nu prematur, aşa cum vor recunoaşte până şi fanii cei mai devotaţi), dar mai noile seriale (din categoria „văd şi/sau lupt împotriva morţilor şi altor ameninţări supranaturale") *Supernatural: Aventuri în lumea întunericului*, *Mediumul* şi *Mesaje de dincolo* par să o ducă bine.

Neveste disperate pare să fi trecut de „reculul din anul al doilea"; deşi continuă să fie listat ca serial din genul SF/F, este de fapt destul de naiv, chiar dacă este narat de fantome.

A existat un serial de antologii, *Masters of Science Fiction*, la care au lucrat unele talente majore, care au creat adaptări TV ale unor povestiri SF bine cunoscute, dar n-a fost difuzat aici, aşa că va trebui să vă pronunţaţi singuri; conform zvonurilor, s-ar putea să merite să-l căutaţi.

Pentru sezonul viitor: şi mai multe seriale „pot vedea morţii" (inclusiv unul în care îi poate vedea un detectiv criminalist) şi un sitcom bazat pe seria de reclame „caveman" de la Geico.com. Merită să trăieşti, nu?

A 64-a Convenţie Science Fiction Mondială, L.A.con IV, a avut loc în Anaheim, California, între 24 şi 28 august 2006. Premiile Hugo decernate la L.A.con IV au fost: Cel mai bun roman, *Spin*[1] de Robert Charles Wilson; Cea mai bună nuvelă, *Inside Job* de Connie Willis; Cea mai bună nuveletă, „Two Hearts" de Peter S. Beagle; Cea mai bună povestire, „Tk'tk'tk" de David D. Levine; Cea mai bună carte asociată genului, *Storyteller: Writing Lessons and More from 27 Years of the Clarion Writers' Workshop* de Kate Wilhelm; Cel mai bun editor profesionist, David G. Hartwell; Cel mai bun artist plastic profesionist, Donato Giancola; Cel mai bun film (episod de serial TV), *Doctor Who*, „The Empty Child" şi „The Doctor Dances" (la egalitate); Cel mai bun film (pentru marele ecran), *Serenity;* Cel mai bun semiprozin, *Locus*, editat de Charles N. Brown; Cel mai bun fanzin, *Plokta;* Cel mai bun scriitor din rândul fanilor, David Langford; Cel mai bun artist plastic din rândul fanilor, Frank Wu; plus Premiul John W. Campbell pentru cel mai bun scriitor nou acordat lui John Scalzi.

Premiile Nebula 2005, decernate cu ocazia unui banchet la hotelul Mission Palms în Tempe, Arizona, pe 30 aprilie 2006, au fost: Cel mai bun roman, *Camouflage*[2] de Joe Haldeman; Cea mai bună nuvelă, *Magic for Beginners*[3] de Kelly Link; Cea mai bună nuveletă, „The Faery Handbag"[4] de Kelly Link; Cea mai bună povestire, „I Live With You" de Carol Emshwiller; Cel mai bun scenariu, *Serenity* de Joss Whedon; plus Author Emeritus Award pentru William F. Nolan, şi Grand Master Award pentru Harlan Ellison.

Premiile World Fantasy 2006, decernate cu ocazia unui banchet la hotelul Renaissance Austin, la a 15-a Convenţie Mondială Anuală

---

[1] *Turbion*, Ed. Nemira, 2008 (n. tr.).

[2] *Camuflaj*, Ed. Nemira, 2007 (n. tr.).

[3] *Magia pentru începători*, Ed. Tritonic, 2006 (n. tr.).

[4] „Geanta fărmăcată" în *Magia pentru începători*, Ed. Tritonic, 2006 (n. tr.).

de Fantasy în Austin, Texas, pe 4 noiembrie 2006, au fost: Cel mai bun roman, *Kafka on the Shore*[1] de Haruki Murakami; Cea mai bună nuvelă, *Voluntary Committal* de Joe Hill; Cea mai bună ficțiune scurtă, „CommComm" de George Saunders; Cea mai bună culegere, *The Keyhole Opera* de Bruce Holland Rogers; Cea mai bună antologie, *The Fair Folk,* realizată de Marvin Kaye; Cel mai bun artist plastic, James Jean; Premiu special (profesionist), lui Sean Wallace, pentru Prime Books; Premiul special (non-profesionist), lui David Howe și Stephen Walker, pentru Telos Books.

Premiile Bram Stoker 2006, decernate de Horror Writers of America în decursul unui banchet la hotelul Hilton Newark Airport în Newark, New Jersey, pe 17 iunie 2006, au fost: Cel mai bun roman, *Creepers* de David Morrell și *Dread in the Beast* de Charlee Jacob (la egalitate); Cel mai bun roman de debut, *Scarecrow Gods* de Weston Ochse; Cea mai bună ficțiune lungă, „Best New Horror" de Joe Hill; Cea mai bună ficțiune scurtă, *We Now Pause for Station Identification* de Gary Braunbeck; Cea mai bună culegere, *20th Century Ghosts* de Joe Hill; Cea mai bună antologie, *Dark Delicacies*, realizată de Del Howison și Jeff Gelb; Nonficțiune, Horror: *Another 100 Best Books* de Stephen Jones și Kim Newman; Cea mai bună culegere de poezii, *Freakcidents* de Michael A. Arnzen și *Sineater* de Charlee Jacob (la egalitate); Specialty Press Award, pentru Necessary Evil Press; President's Award, pentru Lisa Morton; plus Premiul pentru întreaga activitate pentru Peter Straub.

Premiul John W. Campbell Memorial 2005 a fost câștigat de *Mindscan* de Robert J. Sawyer.

Premiul Theodore Sturgeon Memorial 2005 pentru povestire a fost câștigat de „The Calorie Man"[2] de Paolo Bacigalupi.

---

[1] *Kafka pe malul mării*, Ed. Polirom, 2006 (n. tr.).

[2] „Omul Calorie", în *The Year's Best Science Fiction* vol. 2, Ed. Nemira, 2008 (n. tr.).

Premiul Philip K. Dick Memorial 2005 i-a fost decernat lui *War Surf* de M.M. Buckner.

Premiul Arthur C. Clarke 2005 a fost câştigat de *Air*[1] de Geoff Ryman.

Premiul James Tiptree, Jr. Memorial 2005 a fost câştigat de *Air* de Geoff Ryman.

Premiul Cordwainer Smith Rediscovery i-a fost atribuit lui Daniel F. Galouye.

Decesele au marcat puternic domeniul science fiction în anul acesta. În 2006 sau la începutul anului 2007 au murit: **JACK WILLIAMSON**, 98 de ani, iubit „Decan al science fictionului" a cărui uimitoare carieră de scriitor s-a întins de-a lungul a nouă decenii, cel mai bine-cunoscut pentru romanele sale clasice *The Humanoids* şi *Darker Than You Think*, câştigător al Premiilor Hugo şi Nebula, Premiului pentru întreaga activitate decernat de Convenţia World Fantasy şi Grand Master Award decernat de SFWA; **WILSON „BOB" TUCKER**, 91 de ani, autor, editor de fanzine şi fan foarte vechi, câştigător al Premiului Hugo şi al Author Emeritus Award decernat de SFWA, cel mai bine-cunoscut pentru romanele sale *The Long Loud Silence, The Lincoln Hunters* şi *The Year of the Quiet Sun;* **OCTAVIA BUTLER**, 58 de ani, una dintre cele mai importante scriitoare din domeniu, câştigătoare a două Premii Hugo şi două Premii Nebula, cel mai bine cunoscută pentru romanele *Kindred, Parable of the Talents* şi *Parable of the Sower;* scriitorul polonez SF de renume internaţional **STANISLAW LEM**, 84 de ani, cel mai bine cunoscut pentru romanul *Solaris*[2], care a fost ecranizat de două ori, şi autor al *Ciberiadei*[3], *Congresul futurologic, Jurnalele stelelor* şi multor altora;

---

[1] *Aer*, Editura Tritonic, 2006 (n. tr.).

[2] Mai multe ediţii la diverse edituri (n. tr.).

[3] Mai multe ediţii la diverse edituri (n. tr.).

CHARLES L. GRANT, 64 de ani, unul dintre giganții genului horror modern, editor al foarte influentei serii de antologii horror de texte originale Shadows, autor a peste o sută de cărți, câștigător al Premiilor Nebula, World Fantasy, Premiul Stoker pentru întreaga activitate, World Horror Grandmaster Award și International Horror Guild Living Legend Award, care mi-a fost prieten personal; **JOHN M. FORD**, 49 de ani, scriitor și poet, câștigător al Premiilor World Fantasy, Rhysling și Philip K. Dick, poate cel mai bine cunoscut pentru romanul *The Dragon Waiting*, alt prieten personal; **ROBERT ANTON WILSON**, 74 de ani, scriitor și filozof, autor, cu Robert Shea, al bine cunoscutei trilogii Illuminatus, ca și al unor opere individuale ulterioare, ca trilogia The Cosmic Trigger, *Masks of the Illuminati* și trilogia Schrodinger's Cat; **DAVID GEMMELL**, 58 de ani, popular scriitor britanic de fantasy, autor a peste treizeci de cărți, printre care *Legend;* **NELSON S. BOND**, 97 de ani, scriitor veteran care a obținut Author Emeritus Award decernat de SFWA, autor al *Nightmares and Daydreams;* **DAVID FEINTUCH**, 62 de ani, câștigător al Premiului John W. Campbell, autor al seriei de SF militar de mare succes Seafort Saga, care a inclus *Midshipman's Hope;* **PHILIP E. HIGH**, 92 de ani, scriitor veteran, autor al *The Prodigal Sun* și *Blindfold from the Stars;* **BOB LEMAN**, 84 de ani, scriitor de SF/horror, autor a paisprezece povestiri în *F&SF* în anii 1970 și 1980, multe adunate în *Feesters in the Lake and Other Stories;* **JOHN MORRESSY**, 75 de ani, scriitor de SF și fantasy, a cărui serie populară despre aventurile vrăjitorului Kedrigen a fost publicată ani de-a rândul în *F&SF;* **ARTHUR PORGES**, 91 de ani, scriitor veteran de fantasy și mystery; **RONALD ANTHONY CROSS**, 69 de ani, autor de povestiri în revistele de gen în anii 1970 și 1980, ca și al seriei de romane Eternal Guardians; **MARGERY KRUGER**, 66 de ani, care, sub pseudonimul JAYGE CARR, a publicat multe povestiri în *Analog, Omni* și *F&SF*, dar și romane ca *Leviathan's Deep* și *Navigator's Sindrome;* **PATRICIA MATTHEWS**, 79 de ani,

scriitoare de romance și fantasy, autoare a thrillerului ocult *The Unquiet;* **LISA A. BARNETT**, 48 de ani, scriitoare de fantasy, câștigătoare a Premiului Lambda Literary, coautoare, cu Melissa Scott, a *The Armor of Light, Point of Hopes* și *Point of Dreams;* **PIERCE ASKEGREN**, 51 de ani, autor al unei trilogii SF începând cu *Human Resource*, ca și de romane asociate cu alte media; artistul plastic **TIM HILDEBRANDT**, 67 de ani, mai cunoscut ca făcând parte din echipa Brothers Hildebrandt cu fratele său geamăn Greg; artistul plastic **STANLEY MELTZOFF**, 89 de ani, care a produs multe coperte SF faimoase în anii 1950; editorul și redactorul **JIM BAEN**, 62 de ani, fondator al editurii Baen Books, fost redactor la *Ace* și *Galaxy*, cel care a început linia SF la editura Tor, un inovator în lumea publicațiilor electronice, a cărui creație cea mai recentă a fost revista on-line *Jim Baen's Universe;* **LEON E. STOVER**, 77 de ani, editor și scriitor academic, editor al antologiilor *Apeman, Spaceman*, cu Harry Harrison, și *Above the Human Landscape*, cu Willis E. McNelly; cunoscuta agentă literară britanică **MAGGIE NOACH**, 57 de ani, care a lucrat cu mulți dintre cei mai de seamă scriitori din domeniu; **RICHARD FLEISCHER**, 89 de ani, regizor de film, cel mai bine-cunoscut spectatorilor de gen pentru filmele *20 000 de leghe sub mări, Călătorie fantastică* și *Produsul verde;* actorul **DARREN McGAVIN**, 84 de ani, cel mai bine-cunoscut spectatorilor de gen pentru rolul său din serialul TV *Kolchak: Vânător nocturn;* actorul **DON KNOTTS**, cel mai bine-cunoscut spectatorilor de gen pentru rolurile din filme ca *The Incredible Mr. Limpett* și *Cosmonaut din întâmplare;* actorul **AL LEWIS**, 83 de ani, cel mai bine-cunoscut spectatorilor de gen pentru rolul său ca Grandpa în serialul TV *The Munsters;* **DICK ENERY**, 69 de ani, fan bine-cunoscut, editor al *Fancyclopedia II*; și **DAVID STEMPLE**, 68 de ani, soțul scriitoarei SF și fantasy Jane Yolen.